

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права, кримінології, цивільного та господарського права

ЗАТВЕРДЖЕНО
Декан юридичного факультету

С.В. Матвєєв

РОБОЧА ПРОГРАМА
ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА
(назва навчальної дисципліни)

підготовки перший (бакалаврський) рівень
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 08 «Право»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 081 «Право»
(код і найменування спеціальності)

освітньо-професійної програми «Право»
(найменування освітньої програми)

тип дисципліни дисципліна професійної підготовки

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

(підпис)

І.В.Шаповалова
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою кримінального права,
кримінології, цивільного та господарського
права протокол № 1
від «28»серпня 2020 року

Завідувач кафедри

І.В. Шаповалова

Розробники: Полішко Наталія Леонідівна, старший викладач кафедри кримінального права,
кримінології, цивільного та господарського права

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська.

Статус дисципліни: обов'язкова

Передумови вивчення навчальної дисципліни: Вивчення дисципліни повинне базуватись на знаннях, отриманих здобувачами вищої освіти під час опанування ними фундаментальних положень теорії міжнародного права і змісту міжнародного законодавства та інших суміжних правових дисциплін і курсів, з урахуванням останніх досягнень науки міжнародного права, практики, у тому числі судової, застосування Конституції України, інших нормативно-правових актів, виявлених проблем кодифікації законодавства України, міжнародного передового досвіду правового регулювання суспільної діяльності.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «*Цивільне право. Особлива частина*» є сукупність управлінських відносин, які складаються переважно у сфері державного управління, а також узагальнення змін практичної діяльності органів держави.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин (загальний обсяг) 5 кредити ECTS

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Цивільне право – провідна галузь права і визнається такою в усіх правових системах світу. Основним джерелом цивільного права України є Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року.

Програма курсу “Цивільне право” розрахована на студентів другого і третього курсів юридичного факультету за спеціальністю “Правознавство”.

За умови побудови правової держави майбутньому юристу, фахівцю з цивільного права потрібно бути професійно компетентним, грамотно кваліфікувати цивільно-правові відносини, застосовувати норми цивільного права в конкретних ситуаціях. Курс цивільного права передбачає нові форми і методи підготовки юридичних кадрів відповідно до вимог світового рівня, що ставляться державою до юридичної діяльності.

Головною метою курсу є оволодіння цивілістичною культурою. Вирішальну роль у цьому відіграє опанування цивілістичним мисленням, правильним розумінням цивільно-правових ідей, категорій, понять, що виражені в основному джерелі цивільного права України.

Головним завданням курсу є розкриття змісту понять, категорій та інститутів цивільного права, законодавчих актів, спрямованих на приведення чинного законодавства у відповідність до умов ринкової економіки і правової держави. Вивчення цивільно-правових дисциплін передбачає також вироблення у студентів поваги до законів, уміння організувати їх додержання і виконання в практичній діяльності.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Міжнародне право» забезпечує набуття здобувачами освіти **компетентностей:**

Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право,

цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань у професійній діяльності

Програмні результати навчання:

ПР4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПР9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

ПР13. Пояснювати характер певних подій та процесів з розумінням професійного та суспільного контексту.

ПР15 Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних

ПР19 Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права

ПР21 Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	пз	ін д	с.р		л	сем	пз	ін д	с.р
Модуль I. Зобов'язальне право												
Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право та зобов'язання. Суб'єкти зобов'язальних відносин	16	4	4	-	-	8	16	1	-	-	-	15
Тема 2. Виконання зобов'язання. Забезпечення виконання зобов'язань	16	4	4	-	-	8	16	1	-	-	-	15
Тема 3. Припинення зобов'язань. Відповідальність за порушення зобов'язання	16	4	4	-	-	8	16	1	-	-	-	15
Тема 4. Поняття, види, умови договору. Укладання, зміна, розірвання договору	17	4	4	-	-	9	17	1	-	-	-	16
Разом за модулем I	65	16	16	-	-	33	65	4	-	-	-	61
Модуль II. Окремі види зобов'язань												
Тема 5. Договори: куплі-продажу, дарування, ренти, довічного утримання, найму(оренди), лізингу, найму (оренди) житла, договір позички.	17	4	4	-	-	9	17	2	1	-	-	14
Тема 6. Загальні положення про договір підряду. Договори: побутового підряду, будівельного підряду, підряду на проектні та пошукові підряди. Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт.	17	4	4	-	-	9	17	2	-	-	-	15
Тема 7. Загальні положення про договори з надання послуг. Договори: перевезення, транспортного експедирування,	17	4	4	-	-	9	17	2	1	-	-	14

зберігання, страхування, комісії, управління майном												
Тема 8. Кредитно-розрахункові відносини	17	4	4	-	-	9	17	2	1	-	-	14
Тема 9. Загальні положення про позадоговірні зобов'язання. Зобов'язання з односторонніх дій, відшкодування шкоди (деліктні зобов'язання). Окремі види деліктних зобов'язань.	17	4	4	-	-	9	17	2	1	-	-	14
Разом за модулем 2	85	20	20	-	-	45	85	10	4	-	-	71
Усього годин	150	36	36	-	-	78	150	14	4	-	-	132

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль I. Зобов'язальне право.

Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право та зобов'язання. Суб'єкти зобов'язальних відносин

Поняття і система зобов'язального права. Регулювання нормами цивільного права майнових відносин в галузі товарообігу та майнових відносин по відшкодуванню заподіяної шкоди.

Поняття зобов'язання та підстави його виникнення. Елементи зобов'язання. Класифікація цивільно-правових Зобов'язань.

Сторони у зобов'язанні. Третя особа у зобов'язанні: поняття та специфіка правового статусу.

Зміна осіб у зобов'язанні. Підстави зміни кредитора у зобов'язанні (цесія). Форма правочину щодо заміни кредитора у зобов'язанні. Обсяг прав, що переходять до нового кредитора у зобов'язанні. Зобов'язання, в яких заміна кредитора не допускається. Порядок заміни кредитора у зобов'язанні. Докази прав нового кредитора у зобов'язанні. Заперечення боржника проти вимог нового кредитора у зобов'язанні. Відповідальність первісного кредитора у зобов'язанні. Заміна боржника у зобов'язанні. Форма правочину щодо заміни боржника у зобов'язанні. Заперечення нового боржника у зобов'язанні проти вимог кредитора. Правові наслідки заміни боржника у зобов'язанні, забезпечені порукою або заставою.

Множинність осіб у Зобов'язанні. Види зобов'язань з множинністю осіб: активні і пасивні зобов'язання; часткові, солідарні і субсидіарні зобов'язання. Регресні зобов'язання: поняття, підстави виникнення регресних вимог. Поступка вимоги і переведення боргу.

Тема 2. Виконання зобов'язання. Забезпечення виконання зобов'язань

Виконання зобов'язання. Загальні умови виконання зобов'язання. Принцип реального і належного виконання зобов'язання. Виконання зобов'язання належними сторонами. Виконання обов'язку боржника іншою особою. Виконання зобов'язання частинами. Строк (термін) виконання зобов'язання. Дестрокове виконання зобов'язання. Місце виконання зобов'язання. Валюта зобов'язання. Валюта виконання грошового зобов'язання. Черговість погашення вимог за грошовим зобов'язанням. Збільшення суми, що виплачується фізичній особі за грошовим зобов'язанням. Проценти. Виконання зобов'язання внесенням боргу в депозит нотаріуса. Зустрічне виконання зобов'язання. Виконання альтернативного зобов'язання. Виконання зобов'язання, в якому беруть участь кілька кредиторів або кілька боржників. Слідарне зобов'язання. Солідарна вимога кредиторів. Солідарний обов'язок боржників. Право боржника, який виконав солідарний обов'язок, на зворотну вимогу. Підтвердження виконання зобов'язання.

Забезпечення виконання зобов'язання.

Загальні положення про забезпечення виконання зобов'язання. Поняття забезпечення виконання зобов'язання. Способи забезпечення виконання зобов'язання: речово-правові способи забезпечення виконання зобов'язання (застава, притримання); зобов'язально-правові способи забезпечення виконання зобов'язання (неустойка, завдаток, порука, гарантія). Види забезпечення виконання зобов'язання. Форма правочину щодо забезпечення виконання зобов'язання. Загальні умови забезпечення виконання зобов'язання.

Зобов'язально-правові способи забезпечення виконання зобов'язання.

Неустойка. Поняття неустойки. Види неустойки: договірна та законна неустойка; залікова, виключна, штрафна та альтернативна неустойка. Підстави виникнення права на неустойку. Предмет неустойки. Правові наслідки сплати (передання) неустойки.

Порука. Договір поруки. Правові наслідки порушення зобов'язання, забезпеченого порукою. Права та обов'язки поручителя у разі пред'явлення до нього вимоги. Права поручителя, який виконав Зобов'язання. Повідомлення поручителя про виконання зобов'язання боржником. Оплата послуг поручителя. Припинення поруки.

Гарантія. Поняття гарантії. Строк дії гарантії. Незалежність гарантії від основного Зобов'язання. Правові наслідки порушення боржником зобов'язання, забезпеченого гарантією. Обов'язки гаранта під час розгляду вимоги кредитора. Права гаранта на відмову в задоволенні вимоги кредитора. Обов'язок гаранта. Оплата послуг гаранта. Припинення гарантії. Право гаранта на зворотну вимогу до боржника. Основні відмінні риси гарантії та поруки, як способів забезпечення виконання зобов'язань.

Завдаток. Поняття завдатку. Функції завдатку як способу забезпечення виконання зобов'язання. Відмінність завдатку від авансу. Правові наслідки порушення або припинення Зобов'язання, забезпеченого завдатком.

Речово-правові способи забезпечення виконання зобов'язання.

Застава. Поняття застави. Забезпечення майбутньої вимоги. Підстави виникнення застави. Окремі види застав. Предмет застави. Нотаріальне посвідчення договору застави та реєстрація застави. Застава майна, що є у спільній власності. Зміна предмета застави. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження предмета застави. Страхування предмета застави. Оцінка предмета застави. Строни у договорі застави. Зміст договору застави. Момент виникнення права застави. Користування та розпорядження предметом застави. Обов'язки володільця предмета застави. Наступна застава. Правові наслідки невиконання Зобов'язання, забезпеченого заставою. Звернення стягненні напредмет застави. Реалізація предмета застави. Дострокове виконання зобов'язання, забезпеченого заставою. Припинення права застави.

Притримання. Право притримання. Обов'язки кредитора, який притримує річ у себе. Розпорядження річчю, яку притримує кредитор.

Тема 3. Припинення зобов'язань. Відповідальність за порушення зобов'язання

Припинення зобов'язання. Підстави припинення зобов'язання. Припинення зобов'язання виконанням. Припинення зобов'язання переданням відступного. Припинення зобов'язання зарахуванням. Недопустимість зарахування зустрічних вимог. Зарахування у разі заміни кредитора. Припинення зобов'язання за домовленістю сторін. Припинення зобов'язання прощенням боргу. Припинення зобов'язання поєднанням боржника і кредитора в одній особі. Припинення зобов'язання неможливістю його виконання. Припинення зобов'язання смертю фізичної особи. Припинення зобов'язання ліквідацією юридичної особи.

Правові наслідки порушення зобов'язання. Відповідальність за порушення зобов'язання.

Порушення зобов'язання. Правові наслідки порушення зобов'язання. Прострочення боржника. Прострочення кредитора. Вина як підстава відповідальності за порушення зобов'язання. Одностороння відмова від зобов'язання. Правові наслідки порушення зобов'язання з вини кредитора. Підстави звільнення від відповідальності за порушення зобов'язання. Відповідальність боржника за дії інших осіб. Субсидіарна відповідальність. Правові наслідки невиконання обов'язку передати річ, визначену індивідуальними ознаками. Виконання зобов'язання за рахунок боржника. Відповідальність і виконання зобов'язання в

натурі. Відшкодування збитків, завданих порушенням зобов'язання. Збитки і неустойка. Відповідальність за порушення грошового зобов'язання.

Тема 4. Поняття, види, умови договору. Укладання, зміна, розірвання договору

Поняття, значення та функції договору в цивільному праві. Види цивільно-правових договорів: односторонні, двосторонні, багатосторонні договори; консенсуальні та реальні договори; платні та безоплатні договори; основний та попередній договори; публічний договір; договір приєднання; договір на користь третьої особи. Свобода договору. Зміст договору: поняття та характеристика. Істотні, звичайні та випадкові умови договору. Типові умови договору. Тлумачення умов договору: поняття, правила тлумачення умов договору. Обов'язковість договору. Строк договору. Ціна договору.

Укладення, зміна і розірвання договору. Укладення договору: поняття та стадії укладення договору (оферта, акцепт). Форма договору. Момент укладення договору. Пропозиція укласти договір (оферта): поняття, форма оферти, види оферти (відклична, безвідклична). Особливості порядку укладення договору за офертою, в якій вказаний строк для відповіді та та укладення договору за офертою, в якій строк для відповіді незазначений. Прийняття пропозиції (акцепт): поняття, форма акцепту та строк для розгляду і прийняття пропозиції. Відповідь про прийняття пропозиції, яка одержана із запізненням. Відповідь про згоду укласти договір на інших умовах. Місце укладення договору. Договір та правові акти органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування. Вирішення переддоговірних спорів. Укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах. Підстави для зміни або розірвання договору. Зміна або розірвання договору у зв'язку з істотною зміною обставин. Правові наслідки зміни або розірвання договору. Форма зміни або розірвання договору.

Розділ II. Окремі види зобов'язань.

Тема 5. Договори: куплі-продажу, дарування, ренти, довічного утримання, найму(оренди), лізінгу, найму (оренди) житла, договір позички.

Зобов'язання стосовно передачі майна у власність: загальна характеристика.

Купівля-продаж. Загальні положення про купівлю-продаж: поняття договору купівлі-продажу та його загальна характеристика. Предмет договору купівлі-продажу. Форма окремих видів договорів купівлі-продажу. Право продажу товару.

Права, обов'язки та відповідальність сторін за договором купівлі-продажу. Обов'язок продавця попередити покупця про права третіх осіб на товар. Обов'язки продавця і покупця у разі пред'явлення третьою особою позову про витребування товару. Відповідальність продавця у разі відсудження товару у покупця. Обов'язок продавця передати товар покупцеві. Строк виконання обов'язку передати товар. Момент виконання обов'язку продавця передати товар.

Правові наслідки відмови продавця передати товар. Правові наслідки невиконання продавцем обов'язку передати належності товару та документи, що стосуються товару. Обов'язок продавця зберігати проданий товар. Перехід ризику випадкового знищення або випадкового пошкодження товару. Кількість товару. Правові наслідки порушення умови договору щодо кількості товару. Асортимент товару. Правові наслідки порушення умови договору щодо асортименту товару. Якість товару. Підтвердження відповідності товару вимогам законодавства. Гарантії якості товару. Обчислення гарантійного строку. Строк придатності товару. Правові наслідки передання товару неналежної якості. Недоліки товару, за які відповідає продавець. Строки виявлення недоліків і пред'явлення вимоги у зв'язку з недоліками проданого товару. Позовна давність, що застосовується до вимог у зв'язку з недоліками проданого товару. Комплектність товару. Комплект товару. Правові наслідки передання некомплектного товару. Тара та упаковка за договором купівлі-продажу. Правові наслідки передання товару з порушення вимоги про тару та (або) упаковку. Перевірка додержання продавцем умов договору купівлі-продажу. Повідомлення продавця про порушення умов договору купівлі-продажу. Зберігання товару, не прийнятого покупцем.

Ціна товару. Оплата товару. Попередня оплата товару. Продаж товару в кредит. Особливості оплати товару з розстроченням платежу. Страхування товару. Збереження права власності за продавцем.

Роздрібна купівля-продаж. Поняття договору роздрібною купівлі-продажу. Публічна пропозиція укласти договір купівлі-продажу. Надання покупцеві інформації про товар. Договір з умовою про прийняття покупцем товару у встановлений строк. Продаж товару за зразками. Продаж товару з використанням автоматів. Договір з умовою про доставку товару покупцеві. Договір найму-продажу. Ціна та оплата товару. Обмін товару. Права покупця у разі продажу йому товару неналежної якості. Порядок і строк задоволення вимог покупця про заміну товару або усунення недоліків. Відшкодування різниці в ціні у разі заміни товару, зменшення ціни і повернення товару неналежної якості. Відповідальність за шкоду, завдану товаром неналежної якості.

Поставка. Загальні положення про договір поставки: поняття, загальна характеристика.

Контрактація сільськогосподарської продукції. Загальні положення про договір контрактації сільськогосподарської продукції: поняття, загальна характеристика договору.

Постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу. Поняття договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу та його загальна характеристика.

Міна. Поняття договору міни та його загальна характеристика. Правове регулювання міни.

Дарування. Поняття договору дарування. Загальна характеристика договору дарування. Предмет договору дарування. Форма договору дарування. Сторони у договорі дарування.

Права, обов'язки та відповідальність сторін за договором дарування. Обов'язки дарувальника. Прийняття дарунка. Договір дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому. Одностороння відмова від договору дарування з обов'язком передати дарунок у майбутньому. Обов'язок обдаровуваного на користь третьої особи. Правові наслідки порушення обдаровуваним обов'язку на користь третьої особи. Розірвання договору дарування на вимогу дарувальника. Позовна давність, що застосовується до вимог про розірвання договору дарування.

Пожертва. Поняття пожертви. Предмет пожертви. Права жертвувача.

Рента. Поняття та загальна характеристика договору ренти. Форма договору ренти. Сторони у договорі ренти. Передання майна під виплату ренти. Забезпечення виплати ренти. Відповідальність за прострочення виплати ренти. Форма і розмір ренти. Строк виплати ренти. Право платника безстрокової ренти на відмову від договору ренти. Право одержувача безстрокової ренти на розірвання договору ренти. Розрахунки між сторонами у разі розірвання договору ренти. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження майна, переданого під виплату безстрокової ренти. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження майна, переданого під виплату ренти на певний строк.

Довічне утримання (догляд). Поняття договору довічного утримання (догляду) та загальна характеристика цього договору. Предмет договору довічного утримання (догляду). Форма договору довічного утримання (догляду). Сторони у договорі довічного утримання (догляду). Особливості укладення договору довічного утримання (догляду) щодо майна, що є у спільній сумісній власності. Момент виникнення у набувача права власності на майно, передане за договором довічного утримання (догляду). Обов'язки набувача за договором довічного утримання (догляду). Обов'язок набувача забезпечити відчужувача житлом. Грошова оцінка матеріального забезпечення відчужувача. Заміна набувача за договором довічного утримання (догляду). Заміна майна, яке було передане набувачеві за договором довічного утримання (догляду). Забезпечення виконання договору довічного утримання (догляду). Припинення договору довічного утримання (догляду). Правові наслідки розірвання договору довічного утримання (догляду). Правові наслідки смерті набувача. Правові наслідки припинення юридичної особи-набувача.

Зобов'язання стосовно передачі майна у користування: загальна характеристика.

Найм (оренда). Загальні положення про найм (оренду). Поняття та загальна характеристика договору найму (оренди). Предмет договору найму. Право передання майна у найм. Плата за користування майном. Строк договору найму. Правові наслідки продовження користування майном після закінчення строку договору найму. Передавання майна наймачеві. Правові наслідки непередання майна наймачеві. Якість речі, переданої у найм. Гарантія якості речі, переданої у найм. Права третіх осіб на річ, передану у найм. правонаступництво у разі зміни власника речі, переданої у найм. Страхування речі, переданої у найм. Ризик випадкового значення або випадкового пошкодження речі. Користавання річчю, переданою у найм. Піднайм. Право власності на проди, продукцію, доходи, одержані від користування річчю, переданою у найм. Ремонт речі, переданої у найм. Переважне право наймача. Поліпшення наймачем речі, переданої у найм. Наслідки погіршення речі, переданої у найм. Відповідальність за шкоду, що завдана у зв'язку з користуванням річчю, переданою у найм. Припинення договору найму. Право наймодавця відмовитися від договору найму. Розірвання договору найму на вимогу наймодавця. Розірвання договору найму на вимогу наймача. Обов'язки наймача у разі припинення договору найму. Позовна давність, що застосовується до вимог, які впливають із договору найму.

Прокат. Поняття договору прокату. Загальна характеристика договору прокату. Предмет договору прокату. Плата за прокат речі. Право наймача на відмову від договору прокату. Особливості договору прокату.

Найм (оренда) земельної ділянки. Поняття договору найму (оренди) земельної ділянки. Загальна характеристика договору найму (оренди) земельної ділянки.

Найм будівлі або іншої капітальної споруди. Поняття договору найму будівлі або іншої капітальної споруди. Загальна характеристика договору найму будівлі або іншої капітальної споруди. Форма договору найму будівлі або іншої капітальної споруди. Державна реєстрація договору найму будівлі або іншої капітальної споруди. Передання будівлі або іншої капітальної споруди у найм. Надання наймачеві права користування земельною ділянкою. Плата за користування.

Найм (оренда) транспортного засобу. Поняття договору найму транспортного засобу. Загальна характеристика договору найму транспортного засобу. Предмет договору найму транспортного засобу. Форма договору найму транспортного засобу. Діяльність наймача транспортного засобу. Витрати, пов'язані з використанням транспортного засобу. Страхування транспортного засобу. Правові наслідки пошкодження транспортного засобу. Правові наслідки завдання шкоди іншій особі у зв'язку з використанням транспортного засобу. Особливості найму транспортного засобу з екіпажем, який його обслуговує.

Лізинг. Поняття договору лізингу. Загальна характеристика договору лізингу. Предмет договору лізингу. Види лізингу. Права і обов'язки сторін за договором лізингу. Відповідальність продавця (постачальника) предмета договору лізингу. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження предмету договору лізингу.

Найм (оренда) житла. Поняття договору найму житла та його загальна характеристика. Предмет договору найму житла. Форма договору найму житла. Сторони у договорі найму житла. правонаступництво у разі зміни власника житла, переданого у найм. Обов'язки наймача житла. Наймач та особи, які постійно проживають разом з ним. Право наймача та осіб, які постійно проживають разом з ним, на вселення інших осіб у житло. Тимчасові мешканці. Ремонт житла, переданого у найм. Плата за користування житлом. Строк договору найму житла. Переважне право наймача житла. Договір піднайму житла. Заміна наймача у договорі найму житла. Розірвання договору найму житла. Правові наслідки розірвання договору найму житла.

Позичка. Поняття договору позички. Загальна характеристика договору позички. Предмет договору позички. Форма договору позички.

Права, обов'язки та відповідальність сторін договору позички. Позичкодавець: поняття та характеристика правового статусу. Правові наслідки невиконання обов'язку передати річ у користування. Строк договору позички. Право позичкодавця на відчуження

речі. Обов'язок користувача. Розірвання договору позички. Припинення договору позички. Правові наслідки неповернення речі після закінчення строку користування нею.

Тема 6. Загальні положення про договір підряду. Договори: побутового підряду, будівельного підряду, підряду на проектні та пошукові підряди. Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт.

Зобов'язання стосовно виконня робіт: загальна характеристика.

Підряд. Загальні положення про підряд. Поняття та загальна характеристика договору підряду. Сторони договору підряду (підрядник та замовник): поняття, права та обов'язки. Виконання роботи з матеріалу підрядника та його засобами. Виконання роботи з матеріалу замовника. Обов'язок підрядника зберігати надане йому майно. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження матеріалу. Ціна роботи. Кошторис. Ощадливість підрядника. Строки виконання роботи. Обставини, про які підрядник зобов'язаний попередити замовника. Правові наслідки невиконання замовником вимог підрядника. Права замовника під час виконання роботи. Сприяння замовника. Невиконання замовником обов'язків за договором підряду. Права замовника у разі порушення підрядником договору підряду. Обов'язок замовника прийняти роботу, виконану підрядником. Порядок оплати роботи. Розрахунки між сторонами у разі випадкового знищення предмета договору підряду або неможливості закінчення роботи. Право підрядника на притримування. Якість роботи. Відповідальність підрядника на неналежну якість роботи. Гарантія якості роботи. Порядок обчислення гарантійного строку. Обов'язок підрядника передати інформацію замовникові. Конфіденційність одержаної сторонами інформації. Позовна давність, що застосовується до вимог щодо неналежної якості роботи. Початок перебігу позовної давності в окремих випадках.

Договір субпідряду. Поняття і значення субпідряду. Сторони договору (генеральний підрядник і субпідрядник): поняття, права і обов'язки. Розподіл прав і обов'язків. Відповідальність сторін.

Побутовий підряд. Поняття договору побутового підряду та його загальна характеристика. Форма договору побутового підряду. Гарантії прав замовника. Надання замовникові інформації про роботу. Публічна пропозиція роботи. Виконання роботи за договором побутового підряду з матеріалів підрядника. Виконання роботи за договором побутового підряду з матеріалів замовника. Права замовника у разі істотного порушення підрядником договору побутового підряду. Розмір плати за договором побутового підряду. Правові наслідки нез'явлення замовника за одержанням роботи.

Будівельний підряд. Поняття та загальна характеристика договору будівельного підряду. Право власності на об'єкт будівництва. Проектно-кошторисна документація: поняття та значення. Внесення змін до проектно-кошторисної документації. Забезпечення будівництва та оплата робіт. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження об'єкта. Обов'язок підрядника страхувати об'єкт будівництва. Передання та прийняття робіт. Відповідальність підрядника. Гарантії якості у договорі будівельного підряду. Усунення недоліків за рахунок замовника. Відповідальність замовника.

Підряд на проектні та пошукові роботи. Поняття договору на проведення проектних та пошукових робіт та загальна характеристика договору. Вихідні дані для проведення проектних та пошукових робіт. Обов'язки замовника. Обов'язки підрядника. Відповідальність підрядника за недоліки документації та робіт.

Підряд на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт. Поняття договору на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт, загальна характеристика договору. Виконання робіт. Передання, прийняття та оплата робіт. Конфіденційність відомостей про договір. Права сторін на результати робіт. Обов'язки виконавця. Обов'язки замовника. Наслідки неможливості досягнення результату. Відповідальність виконавця за порушення договору.

Тема 7. Загальні положення про договори з надання послуг. Договори: перевезення, транспортного експедирування, зберігання, страхування, комісії, управління майном

Послуги. Загальні положення. Поняття послуг та їх види. Договір про надання послуг: поняття та загальна характеристика. Виконання договору про надання послуг. Плата за договором про надання послуг. Відшкодування виконавцеві фактичних витрат за договором про безоплатне надання послуг. Строк договору про надання послуг. Відповідальність виконавця за порушення договору про надання послуг. Розірвання договору про надання послуг.

Перевезення. Загальні положення про перевезення. Поняття договору перевезення вантажу та його загальна характеристика. Поняття та загальна характеристика договору перевезення пасажирів та багажу.

Договір чартеру (фрахтування): поняття.

Сторони договору перевезення: права, обов'язки та відповідальність. Права пасажирів. Перевезення у прямому змішаному сполученні. Довгостроковий договір. Перевезення транспортом загального користування. Провізна плата. Надання транспортних засобів і пред'явлення вантажу до перевезення. Завантаження та вивантаження вантажу. Строки доставки вантажу, пасажирів, багажу, пошти. Відповідальність за зобов'язаннями, що випливають з договору перевезення. Відповідальність перевізника за ненадання транспортного засобу і відповідальність відправника за невикористання наданого транспортного засобу. Відповідальність перевізника за затримку відправлення пасажирів та порушення строку доставки пасажирів до пункту призначення. Відповідальність перевізника за прострочення доставки вантажу. Відповідальність перевізника за втрату, нестачу, псування або пошкодження вантажу, багажу, пошти. Пред'явлення претензій і позовів, що випливають із договору перевезення. Позови щодо перевезення у закордонному сполученні. Страхування вантажу, пасажирів і багажу. Відповідальність перевізника за шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю пасажирів.

Транспортне експедирування. Поняття та загальна характеристика договору транспортного експедирування. Форма договору транспортного експедирування. Плата за договором транспортного експедирування. Виконання договору транспортного експедирування. Документи та інша інформація, що надаються експедиторові. Відповідальність експедитора за договором транспортного експедирування. Відмова від договору транспортного експедирування.

Зберігання. Загальні положення про зберігання. Поняття та загальна характеристика договору зберігання. Форма договору зберігання. Строк зберігання. Правові наслідки відмови поклажодавця від передання речі на зберігання. Обов'язок прийняти річ на зберігання. Зберігання речей, визначених родовими ознаками. Обов'язок зберігача, щодо забезпечення схоронності речі. Виконання договору зберігання. Користування річчю, переданою на зберігання. Зміна умов зберігання. Плата за зберігання. Відшкодування витрат на зберігання. Обов'язок поклажодавця забрати річ, після закінчення строку зберігання. Обов'язок зберігача повернути річ. Відповідальність зберігача за втрату (нестачу) або пошкодження речі. Відшкодування збитків, завданих поклажодавцеві. Відшкодування збитків, завданих зберігачеві. Повернення речі на вимогу поклажодавця. Зберігання за законом. Застосування загальних положень про зберігання до окремих його видів.

Зберігання на товарному складі. Поняття товарного складу. Договір складського зберігання: поняття та загальна характеристика. Зберігання речей, визначених родовими ознаками, з правом розпорядження ними. Огляд складу. Зміна умов зберігання та стан товару. Складські документи. Подвійне складське свідоцтво. Право володільця складського та заставного свідоцтва. Передання складського та заставного свідоцтва. Просте складське свідоцтво. Видача товару за подвійним складським свідоцтвом.

Спеціальні види зберігання. Зберігання речей у ломбарді. Продаж речі, яку поклажодавець не забрав з ломбарду.

Зберігання цінностей у банку. Договір про надання індивідуального банківського сейфу, що охороняється банком. Договір про надання індивідуального банківського сейфу, що не охороняється банком.

Зберігання речей у камерах схову організацій, підприємств транспорту.

Зберігання речей у гардеробах організацій.

Зберігання речей пасажирів під час його перевезення.

Зберігання речей у готелі.

Зберігання речей, що є предметом спору.

Зберігання автотранспортних засобів.

Договір охорони.

Страховання. Поняття договору страхування та його загальна характеристика. Предмет договору страхування. Форма договору страхування. Істотні умови договору страхування. Момент набуття чинності договором страхування. Сторони у договорі страхуванні. Укладення договору страхування на користь третьої особи. Співстрахування. Договір перестрахування. Обов'язки страховика. Обов'язки страхувальника. Умови та порядок здійснення страхової виплати. Відмова від здійсненн я страхової виплати. Відповідальність страховика. Перехід до страховика прав страхувальника щодо особи, відповідальної за завдані збитки. Зміна страхувальника – фізичної особи у договорі страхування. Наслідки припинення юридичної особи – страхувальника. Наслідки визнання страхувальника – фізичної особи недієздатною або обмеження її цивільної дієздатності. Припинення договору страхування. Недійсність договору страхування. Обов'язкове страхування.

Доручення. Поняття та загальна характеристика договору доручення. Строк договору доручення. Право повіреного на плату. Зміст доручення, Виконання доручення. Особисте виконання договору доручення. Обов'язки повіреного. Обов'язки довірителя. Припинення договору доручення. Наслідки припинення договору доручення. Обов'язки спадкоємця повіреного та ліквідатора юридичної особи – повіреного.

Комісія. Поняття договору комісії та його загальна характеристика. Умови договору комісії. Комісійна плата. Виконання договору комісії. Субкомісія. Виконання договору, укладеного комісіонером з третьою особою. Відступ від вказівок комітента. Право власності комітента. Право комісіонера на притримання речі. Право комісіонера на відрахування з грошових коштів, що належать комітентові. Обов'язок комісіонера зберігати майно комітента. Звіт комісіонера. Прийняття комітентом виконання за договором комісії. Право комісіонера на відшкодування витрат,

Тема 8. Кредитно-розрахункові відносини

Позика. Поняття та загальна характеристика договору позики. Форма договору позики. Процент за договором позики. Обов'язок позичальника повернути позику. Наслідки порушення договору позичальником. Оспорювання договору позики. Забезпечення виконання Зобов'язання позичальником. Новація боргу у позикове Зобов'язання.

Кредит. Поняття та загальна характеристика кредитного договору. Форма кредитного договору. Відмова від надання або одержання кредиту. Комерційний кредит.

Банківський вклад. Поняття та загальна характеристика договору банківського вкладу. Форма договору банківського вкладу. Види банківських вкладів. Проценти на банківський вклад. Внесення грошових коштів на рахунок вкладника іншою особою. Договір банківського вкладу на коисть третьої особи. Ощадна книжка: поняття. Ощадний (депозитний) сертифікат: поняття.

Банківський рахунок. Поняття та загальна характеристика договору банківського рахунка. Сторони договору. Укладення договору банківського рахунка. Операції за рахунком, що виконуються банком. Кредитування рахунка. Проценти за користування коштами, що знаходяться на рахунку. Підстави списання грошових коштів з рахунка. Черговість списання грошових коштів з рахунка. Правові наслідки неналежного виконання банком операцій за рахунокм клієнта. Обмеження права розпорядження рахунком. Розірвання договору банківського рахунка. Банківська таємниця.

Факторинг. Поняття та загальна характеристика договору факторингу. Предмет договору факторингу. Сторони у договорі факторингу. Недійність заборони відступлення права грошової вимоги. Відповідальність клієнта перед фактором. Виконання боржником грошової вимоги факторові. Наступне відступлення права грошової вимоги. Права фактора. Зустрічні вимоги боржника. Захист прав боржника.

Розрахунки. Загальні положення про розрахунки: поняття, значення, сфера застосування. Форми розрахунків. Види безготівкових розрахунків.

Розрахунки із застосування платіжних доручень. Загальні положення про розрахунки із застосуванням платіжних доручень. Умови виконання банком платіжного доручення. Виконання платіжного доручення. Відповідальність за невиконання або неналежне виконання платіжного доручення.

Розрахунки за акредитивами. Поняття акредитива. Види акредитива: відкличний та безвідкличний акредитив. Виконання акредитива. Відповідальність банку, що виконує акредитив. Закриття акредитива.

Розрахунки за інкасовими дорученнями. Загальні положення про розрахунки за інкасовими дорученнями. Виконання інкасового доручення. Повідомлення про проведення операції.

Розрахунки із застосуванням розрахункових чеків. Загальні положення про розрахунки із застосуванням розрахункових чеків. Оплата чека. Інкасування чека. Повідомлення про несплату чека. Наслідки несплати чека.

Тема 9. Загальні положення про позадоговірні зобов'язання. Зобов'язання з односторонніх дій, відшкодування шкоди (деліктні зобов'язання). Окремі види деліктних зобов'язань.

Поняття, значення та характеристика недоговірних зобов'язань. Відмінність недоговірних від договірних зобов'язань. Види недоговірних зобов'язань.

Публічна обіцянка винагороди: поняття та види. Загальні положення про публічну обіцянку винагороди: поняття та зміст зобов'язання, що впливає із публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу. Суб'єкти зобов'язання: права і обов'язки.

Публічна обіцянка винагороди нагороди за результатами конкурсу. Загальні положення про публічну обіцянку винагороди за результатами конкурсу: поняття і зміст зобов'язання. Суб'єкти зобов'язання: права і обов'язки. Обов'язкові та факультативні умови конкурсу. Скасування або зміна умов конкурсу. Рішення, що приймаються за результатами конкурсу. Використання засновником предметів конкурсу, що були представлені на конкурс. Повернення учасникам конкурсу речей, які були подані на конкурс.

Вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Загальні положення про зобов'язання із вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення: поняття, значення, сфера застосування, зміст зобов'язання. Відшкодування витрат, зазнаних при вчиненні дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення. Надання звіту про ведення про вчинення дій в майнових інтересах іншої особи без її доручення.

Рятування здоров'я та життя фізичної особи, майна фізичної або юридичної особи. Загальна характеристика зобов'язань, що виникають внаслідок рятування здоров'я та життя фізичної особи. Загальна характеристика зобов'язань, що виникають внаслідок рятування майна фізичної або юридичної особи.

Поняття та елементи зобов'язань, що виникають внаслідок заподіяння шкоди або створення небезпеки її заподіяння. Особливості позадоговірної відповідальності та її функції. Підстави позадоговірної відповідальності. Протипрані дія. Протиправна поведінка. Вина як умова відповідальності за порушення Зобов'язань.

Створення загрози життю, здоров'я, майну фізичної особи або майну юридичної особи. Загальні положення про зобов'язання, що виникають внаслідок створення загрози життю, здоров'я, майну фізичної особи або майну юридичної особи: поняття та характеристика зобов'язання. Наслідки неусунення незгоди життю, здоров'ю, майну фізичної

особи або майну юридичної особи. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок неусунення загрози життю, здоров'я, майну фізичної особи або майну юридичної особи.

Загальні положення про відшкодування шкоди. Поняття зобов'язань із відшкодування шкоди та їх ознаки. Загальні положення про завдання шкоди: деліктне зобов'язання, суб'єкти, об'єкт і зміст деліктних зобов'язань. Загальні підстави відповідальності за завдання шкоди: поняття та характеристика. Загальні підстави відповідальності за завдану майнову шкоду. Загальні підстави відповідальності за завдану моральну шкоду. Підстави звільнення від деліктної відповідальності.

Особливості відшкодування шкоди за окремими підставами. Відшкодування шкоди, завданої особою у разі здійснення нею права на самозахист. Відшкодування шкоди, завданої прийняттям закону про припинення права владності на певне майно. Відшкодування шкоди, завданої у стані крайньої необхідності. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування. Відшкодування шкоди, завданої посадовою або службовою особою органу державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування. Відшкодування шкоди, завданої органом державної влади, органом влади Автономної Республіки Крим або органом місцевого самоврядування у сфері нормотворчої діяльності. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду. Відшкодування майнової шкоди фізичній особі, яка потерпіла від злочину. Відшкодування шкоди, завданої малолітньою особою. Відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою. Відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою після набуття нею повної цивільної дієздатності. Відшкодування шкоди, завданої кількома малолітніми особами. Відшкодування шкоди, завданої кількома неповнолітніми особами. Відшкодування шкоди батьками, позбавленими батьківських прав. Відшкодування шкоди, завданої недієздатною особою. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, яке не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок взаємодії кількох джерел підвищеної небезпеки. Відшкодування ядерної шкоди.

Відповідальність за шкоду. Відшкодування шкоди, завданої спільно кількома особами. Право зворотньої вимоги до винної особи. Способи відшкодування шкоди, завданої майну потерпілого. Урахування вини потерпілого і матеріального становища фізичної особи, яка завдала шкоду. Відшкодування шкоди особою, яка застрахувала свою цивільну відповідальність.

Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю. Загальна характеристика положень про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю. Відшкодування шкоди, завданої фізичній особі під час виконання нею договірних зобов'язань. Визначення заробітку (доходу), втраченого внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я фізичної особи, яка працювала за трудовим договором. Визначення доходу, втраченого внаслідок каліцтва або іншого ушкодження здоров'я фізичної особи – підприємця. Відшкодування шкоди, завданої каліцтвом або іншим ушкодженням здоров'я малолітньої або неповнолітньої особи. Відшкодування шкоди, завданої смертю потерпілого. Відшкодування моральної шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю фізичної особи. Відшкодування витрат на поховання. Порядок відшкодування шкоди завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю. Збільшення розміру відшкодування шкоди на вимогу потерпілого у разі зміни стану його працездатності. Зменшення розміру відшкодування шкоди на вимогу особи, яка завдала шкоду. Відшкодування шкоди у разі припинення юридичної особи, зобов'язаної відшкодувати шкоду. Відшкодування витрат на лікування особи, яка потерпіла від злочину. Обов'язок держави відшкодувати шкоду, завдану каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю внаслідок злочину. Збільшення

розміру відшкодування шкоди у зв'язку з підвищенням вартості життя і збільшенням розміру мінімальної заробітної плати.

Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів робіт (послуг). Відповідальність за шкоду, завдану внаслідок недоліків товарів робіт (послуг): поняття та характеристика. Підстави відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів робіт (послуг). Особи, Зобов'язані відшкодувати шкоду, завдану внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг). Строки відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів робіт (послуг).

Набуття, збереження майна без достатньої правової підстави. Загальні положення про зобов'язання у зв'язку з набуттям, збереженням майна без достатньої правової підстави. Повернення в натурі безпідставно набутого майна. Відшкодування доходів від безпідставно набутого майна і витрат на його утримання. Безпідставно набуте майно, що не підлягає поверненню.

Моральна шкода. Загальні положення щодо компенсації моральної шкоди. Підстави компенсації за завдану моральну шкоду: поняття та характеристика. Розмір та порядок компенсації моральної шкоди.

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
1	Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право та зобов'язання. Суб'єкти зобов'язальних відносин	4	1
2	Тема 2. Виконання зобов'язання. Забезпечення виконання зобов'язань	4	1
3	Тема 3. Припинення зобов'язань. Відповідальність за порушення зобов'язання	4	1
4	Тема 4. Поняття, види, умови договору. Укладання, зміна, розірвання договору	4	1
5	Тема 5. Договори: куплі-продажу, дарування, ренти, довічного утримання, найму(оренди), лізингу, найму (оренди) житла, договір позички.	4	2
6	Тема 6. Загальні положення про договір підряду. Договори: побутового підряду, будівельного підряду, підряду на проектні та пошукові підряди. Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт.	4	2
7	Тема 7. Загальні положення про договори з надання послуг. Договори: перевезення, транспортного експедирування, зберігання, страхування, комісії, управління майном	4	2
8	Тема 8. Кредитно-розрахункові відносини	4	2
9	Тема 9. Загальні положення про позадоговірні зобов'язання. Зобов'язання з односторонніх дій, відшкодування шкоди (деліктні зобов'язання). Окремі види деліктних зобов'язань	4	2
Усього годин		36	14

7. Теми практичних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
1	Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право та зобов'язання. Суб'єкти зобов'язальних відносин	4	-
2	Тема 2. Виконання зобов'язання. Забезпечення виконання зобов'язань	4	-

3	Тема 3. Припинення зобов'язань. Відповідальність за порушення зобов'язання	4	-
4	Тема 4. Поняття, види, умови договору. Укладання, зміна, розірвання договору	4	-
5	Тема 5. Договори: куплі-продажу, дарування, ренти, довічного утримання, найму(оренди), лізингу, найму (оренди) житла, договір позички.	4	1
6	Тема 6. Загальні положення про договір підряду. Договори: побутового підряду, будівельного підряду, підряду на проектні та пошукові підряди. Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт.	4	-
7	Тема 7. Загальні положення про договори з надання послуг. Договори: перевезення, транспортного експедирування, зберігання, страхування, комісії, управління майном	4	1
8	Тема 8. Кредитно-розрахункові відносини	4	1
9	Тема 9. Загальні положення про позадоговірні зобов'язання. Зобов'язання з односторонніх дій, відшкодування шкоди (деліктні зобов'язання). Окремі види деліктних зобов'язань	4	1
Усього годин		36	4

9. Теми лабораторних робіт
Не передбачено навчальним планом

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна	Заочна
1	Тема 1. Загальні положення про зобов'язальне право та зобов'язання. Суб'єкти зобов'язальних відносин	8	15
2	Тема 2. Виконання зобов'язання. Забезпечення виконання зобов'язань	8	15
3	Тема 3. Припинення зобов'язань. Відповідальність за порушення зобов'язання	8	15
4	Тема 4. Поняття, види, умови договору. Укладання, зміна, розірвання договору	9	16
5	Тема 5. Договори: куплі-продажу, дарування, ренти, довічного утримання, найму(оренди), лізингу, найму (оренди) житла, договір позички.	9	14
6	Тема 6. Загальні положення про договір підряду. Договори: побутового підряду, будівельного підряду, підряду на проектні та пошукові підряди. Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських робіт.	9	15
7	Тема 7. Загальні положення про договори з надання послуг. Договори: перевезення, транспортного експедирування, зберігання, страхування, комісії, управління майном	9	14
8	Тема 8. Кредитно-розрахункові відносини	9	14
9	Тема 9. Загальні положення про позадоговірні зобов'язання. Зобов'язання з односторонніх дій, відшкодування шкоди (деліктні зобов'язання). Окремі види деліктних зобов'язань	9	14
Усього годин		78	132

11. Завдання для самостійної роботи

1. Поняття зобов'язання та підстави його виникнення. Елементи зобов'язання.
2. Класифікація цивільно-правових зобов'язань.
3. Кредитор і боржник, як основні суб'єкти зобов'язання: характеристика правового статусу. Треті особи в зобов'язання: поняття, види, загальна характеристика.
4. Зміна осіб у зобов'язанні: передоручення, переадресування, цесія, переведення боргу.
5. Види зобов'язань з множинністю осіб: активні і пасивні зобов'язання; часткові, солідарні і субсидіарні зобов'язання.
6. Регресні зобов'язання: поняття, підстави виникнення регресних вимог.
7. Поняття належного виконання зобов'язання.
8. Неустойка, як спосіб забезпечення виконання зобов'язання.
9. Поручка, як спосіб забезпечення виконання зобов'язання.
10. Гарантія, як спосіб забезпечення виконання зобов'язання.
11. Завдаток, як спосіб забезпечення виконання зобов'язання.
12. Застава, як спосіб забезпечення виконання зобов'язання.
13. Притримання, як спосіб забезпечення виконання зобов'язання.
14. Підстави припинення зобов'язання: загальна характеристика.
15. Правові наслідки та відповідальність за порушення зобов'язання.
16. Поняття та види цивільно-правових договорів.
17. Зміст договору: поняття та характеристика умов.
18. Укладення договору: основні стадії.
19. Зміна та розірвання договору.
20. Укладення договорів на біржах, аукціонах, конкурсах.
21. Загальна характеристика договорів про передачу майна у власність: поняття та види.
22. Загальні положення про купівлю-продаж: поняття договору купівлі-продажу, його загальна характеристика, предмет договору купівлі-продажу, форма окремих видів договорів купівлі-продажу. Право продажу товару.
23. Права, обов'язки та відповідальність сторін за договором купівлі-продажу.
24. Загальна характеристика договору роздрібної купівлі-продажу: поняття, предмет договору, права та обов'язки сторін.
25. Види купівлі-продажу, передбачені ЦКУ: договір з умовою про прийняття покупцем товару у встановлений строк; продаж товару за зразками; продаж товару з використанням автоматів; договір з умовою про доставку товару покупцеві; договір найму-продажу.
26. Особливості окремих видів купівлі-продажу: купівля-продаж у зовнішньоекономічному обігу; купівля-продаж на біржах та аукціонах.
27. Загальні положення про договір поставки: поняття, загальна характеристика.
28. Права, обов'язки та відповідальність сторін за договором поставки.
29. Загальна характеристика договору контрактації сільськогосподарської продукції.
30. Загальні положення договору постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу та його характеристика.
31. Поняття договору міни та його загальна характеристика.
32. Права та обов'язки сторін за договором міни.
33. Загальна характеристика договору дарування? Поняття договору дарування, предмет та форма договору дарування.
34. Сторони у договорі дарування. Права, обов'язки та відповідальність сторін за договором дарування.
35. Поняття та предмет пожертви. Основні права та обов'язки сторін.
36. Поняття та загальна характеристика договору ренти. Форма договору ренти. Форма і розмір ренти. Строк виплати ренти.
37. Сторони у договорі ренти, їх основні права та обов'язки.
38. Поняття договору довічного утримання (догляду) та загальна характеристика цього договору. Предмет договору довічного утримання (догляду). Форма договору довічного утримання (догляду).
39. Сторони у договорі довічного утримання (догляду). Права, обов'язки та відповідальність сторін.

40. Припинення договору довічного утримання (догляду).

Практичні завдання

Задача 1.

Турченко вирішив продати свій телевізор «Samsung». Згадавши, що його знайомий Волков з Дніпропетровська хотів мати такий телевізор, Терченко 25 травня 2006 р. відправив йому листа з пропозицією купити телевізор за 500 грн. В листі було зазначено, що чекає відповідь до 15 червня 2006 р. Волков одержав цей лист 27 травня. В цей день він відправив відповідь, що бажає купити телевізор, але за 400 грн. Турченко на цей лист не відповів. 10 червня 2006 р. Волков приїхав до Києва 15 червня 2006р., щоб купити телевізор. Проте, коли він приїхав до Терченка, останній сказав йому, що він телевізор вже продав за 400 грн. своєму сусідові. Волков вимагав, щоб Терченко відшкодував йому витрати, пов'язані з приїздом до Києва.

Чи є його вимога обґрунтованою? Чи має значення для вирішення спору той факт, що Волков приїхав до Києва 15 червня 2006р.?

Задача 2.

Зощенко надіслав своєму знайомому Римаренкові 15 серпня 2006р. листа з пропозицією купити письмовий стіл. У листі було зазначено, що відповідь на цю пропозицію має бути подана до 15 вересня 2006р. Римаренко приїхав на орендованій машині за столом, але Зощенко сказав йому, що стіл вже проданий Яценко.

Чи може Римаренко пред'явити претензії до Зощенко і Яценка?

Задача 3.

Чумак, який проживав у Києві, зателефонував до м. Моршина своєму знайомому Скипальському і запропонував купити у нього фотоапарат за 250 грн. Скипальський сказав, що подумає над цією пропозицією. Наступного дня Скипальський відправив лист, в якому погодився укласти договір купівлі-продажу на запропонованих умовах. Одержавши листа Скипальського, Чумак негайно йому зателефонував і повідомив, що фотоапарат вже проданий.

Чи є підстава для пред'явлення яких-небудь вимог до Чумака?

Задача 4.

Які правовідносини виникають у випадках, що наводяться нижче?

Який зміст цих правовідносин?

Між якими особами вини виникають?

Які юридичні факти є підставою їх виникнення?

- 1) Приватне підприємство «Ореон» уклало договір з ТОВ «Урис» на поставку в 2006р. тканини обумовленого асортименту на суму 10 тис. грн.
- 2) Яценко зібрав комп'ютер з деталей, що були ним придбані у своїх друзів.
- 3) Завадський, що їхав на власній машині з недозволеною швидкістю, наїхав на Савченка. Внаслідок одержаної травми Савченко втратив працездатність.
- 4) Шерстюк написав пригодницьку повість, сподіваючись надрукувати її у видавництві.
- 5) Внаслідок помилки працівника залізничної станції вантаж, що прибув на аодесу Приватного підприємства, був виданий іншому підприємству.

Задача 5.

Заліщук відібрала у магазині дитячий зимовий комбінезон вартістю 800 грн. Оскільки необхідної суми в неї не виявилось, вона попросила продавця відкласти річ. Виписуючи товарний чек, продавець вказав у ньому час його виписки – 13 год. 30 хв. Коли Заліщук в 15 год. 15 хв. подала продавцеві сплачений чек, виявилось, що о 15 год. Комбінезон було знято з контролю і знову передано до продажу. На момент подання Заліщук сплаченого товарного чека на комбінезон був виписаний товарний чек іншому покупцеві і пальто зберігалось на контролі.

Залашук, вважаючи, що між нею і магазином був укладений договір купівлі-продажу, а товар був знятий з контролю з порушенням встановлених правил, вимагала від адміністрації магазину передачі їй дитячого зимового комбінезону.

Чи підлягає задоволенню вимога Заліщук?

Задача 6.

16 серпня Ігнатенко купив в магазині костюм і черевика, попередньо їх оглянувши і примірявши. Прийшовши додому, Ігнатенко знову став приміряти костюм, але фасон і колір костюму йому вже не сподобались. Порадившись з дружиною, Ігнатенко вирішив найближчими днями (десь 21 серпня) обміняти костюм на інший.

29 серпня, повертаючись з роботи, Ігнатенко спіткнувся на сходах, а потім побачив, що на одному з нових куплених ним черевиків на носку відірвалася підошва.

21 серпня Ігнатенко прийшов до адміністрації магазину і став вимагати обміняти костюм, а за черевика повернути гроші. Адміністрація магазину відмовилась обміняти костюм, посилаючись на те, що костюм доброякісний, відповідає розміру і ніяких поважних причин для обміну немає.

Стосовно черевиків, адміністрація погодилася прийняти їх, але лише в обмін на іншу пару.

Чи має право Ігнатенко обміняти доброякісний костюм, фасон і колір якого йому не сподобались? Які права покупця у випадку виявлення в речах дефектів виробничого характеру?

Задача 7.

Меблевий магазин продав Ярмоленку дива, Зобов'язавшись доставити його на квартиру покупця. При перевезенні диван потрапив під дощ і зіпсувався. Покупець відмовився прийняти диван і зажадав, щоб йому повернули гроші або привезли інший диван такої ж марки і кольору.

На свою заяву Ярмоленко одержав від адміністрації магазину відповідь, в якій зазначалося, що Ярмоленко вибрав у магазині диван, сплатив за нього гроші й тим самим він став його власником і саме він має нести негативні наслідки зіпсування речі з випадкових причин.

У позовній заяві до суду Ярмоленко просив стягнути з магазину на його користь вартість дивану або Зобов'язати магазин доставити йому інший диван, тому що за договором магазин свої обов'язки міг вважати виконаними лише з моменту належної доставки речі на квартиру покупця.

Магазин, з свого боку, просив суд Зобов'язати Ярмоленка прийняти куплений ним диван.

Вирішіть справу.

Задача 8.

15 червня 2006р. Брунько купив в магазині мобільний телефон. Після першого дзвінка покупець відразу заявив претензію з приводу поганої роботи апарату. Адміністрація магазину порадила Брунько звернутися до майстерні, оскільки обміняти телефон на аналогічний вони зараз неможуть з причини відсутності такої.

Працівники майстерні по ремонту мобільних телефонів, до якої звертався Брунько, неодноразово намагалися виявити причини несправної роботи телефону. Внаслідок цих спроб відремонтувати телефон він зазнав ще більш значних ушкоджень – працівники майстерні зламали передню панель телефону. Однак після цих ремонтів телефон все таки не працював належним чином.

Брунько звернувся до суду з позовом до магазину і майстерні про стягнення вартості телефону.

Чи підлягає позов Брунька задоволенню? Які права покупця в разі продажу йому речі з гарантією?

Задача 9.

Волобуєва купила в супермаркеті продовольчі товари. Оглянувши вдома покупки, вона виявила, що дві з чотирьох куплених нею баночок йогурту мають здужжя, а молоко в пакетах продано з простроченням терміну реалізації.

Волобуєва зажадала від адміністрації супермаркету повернути їй гроші за чотири баночки йогурту, а також обміняти куплені два пакети молока.

Чи підлягають ці вимоги задоволенню?

Задача 10.

За договором між ТОВ «Лос» і ТОВ «Курс» останнє зобов'язувалося поставити ТОВ «Лос» необхідні матеріали для виготовлення корпусних меблів.

У липня 2006р. ТОВ «Курс» порушило свої зобов'язання: не поставило 80 пластин необхідної деревини, 12 пластин були забраковані покупцем.

ТОВ «Лос» звернулося до суду з позовом про стягнення з ТОВ «Курс»:

- 1) неустойки за недопоставку матеріалів в сумі 200 тис. грн.;
- 2) збитків, викликаних недопоставкою в сумі 100 тис. грн.
- 3) штраф за поставку недоброякісних матеріалів в сумі 50 тис. грн.;
- 4) збитків, заподіяних поставкою недоброякісних матеріалів на суму 400 тис. грн.

Чи підлягає позов задоволенню?

Тестові завдання

Доберіть правильні відповіді; зверніть увагу на правильність та повноту формулювання відповідей; при необхідності вкажіть на можливу варіантність відповідей.

Принцип універсальності спадкового правонаступництва полягає:

- 1) в тому, що акт прийняття спадщини поширюється на всю спадщину, незалежно від того, в кого вона перебуває, і що певні її об'єкти невідомі спадкоємцю в момент прийняття спадщини. свій власний розсуд володіти, користуватися та розпоряджатися своїм майном;
- 2) в тому, що до спадкування закликаються найближчі особи спадкодавця;
- 3) у тому, що якщо спадкодавець не залишить заповіт, то закон встановлює коло осіб, які закликаються до спадкування;
- 4) в тому, що спадкодавець може розпоряджатися своїм майном на випадок смерті, зклавши заповіт і визначити в ньому як спадкоємців будь-яких осіб.

Принцип безпосереднього спадкового правонаступництва означає той факт, що:

- 1) до спадкування закликаються найближчі особи спадкодавця;
- 2) акт прийняття спадщини поширюється на всю спадщину, незалежно від того, в кого вона перебуває, і що певні її об'єкти невідомі спадкоємцю в момент прийняття спадщини. свій власний розсуд володіти, користуватися та розпоряджатися своїм майном;
- 3) спадкоємці одержують права та обов'язки безпосередньо після померлого на підставі акта прийняття спадщини.

Суб'єктами спадкових правовідносин є:

- 1) спадкодавець;
- 2) спадкоємці, які закликані до спадщини;
- 3) спадкоємці, які прийняли спадщину.

Спадкодавцем може бути:

- 1) фізична особа;
- 2) юридична особа;
- 3) держава;
- 4) територіальна громада.

Спадкоємцями за заповітом можуть бути:

- 1) юридичні особи;
- 2) фізичні особи;
- 3) територіальні громади;
- 4) держава.

Спадкоємцями за законом можуть бути:

- 1) юридичні особи;
- 2) фізичні особи;
- 3) територіальні громади;
- 4) держава.

Відносини спадкування регулюються законодавством:

- 1) місця відкриття спадщини;
- 2) місця смерті спадкодавця;
- 3) місця останнього місця проживання спадкодавця.
- 4) місця проживання спадкоємців.

До спадкування застосовується законодавство:

- 1) що діє на момент прийняття спадщини спадкоємцями;
- 2) що діяло в момент відкриття спадщини.

Фізичні особи, які в силу закону взагалі не мають права на спадкування:

- 1) особи, які вчинили протиправні дії проти спадкодавця або можливих спадкоємців;
- 2) особи, які умисно перешкоджали спадкодавцеві скласти заповіт;
- 3) особи, які ухилялися від надання допомоги спадкодавцеві, який через похилий вік, тяжку хворобу або каліцтво був у безпорадному стані;
- 4) особи, які були позбавлені батьківських прав.

Фізичні особи, які можуть бути усунені від спадкування за рішенням суду:

- 1) особи, які вчинили протиправні дії проти спадкодавця або можливих спадкоємців;
- 2) особи, які умисно перешкоджали спадкодавцеві скласти заповіт;
- 3) особи, які ухилялися від надання допомоги спадкодавцеві, який через похилий вік, тяжку хворобу або каліцтво був у безпорадному стані;
- 4) особи, які були позбавлені батьківських прав.

Доберіть правильні відповіді; зверніть увагу на правильність та повноту формулювання відповідей; при необхідності вкажіть на можливу варіантність відповідей.

Чи може заповіт бути складено декількома особами:

- 1) так;
- 2) ні.

Чи може заповіт бути вчинено через представника:

- 1) так;
- 2) ні.

Доберіть правильні відповіді; зверніть увагу на правильність та повноту формулювання відповідей; при необхідності вкажіть на можливу варіантність відповідей.

Чи залежить здатність бути спадкоємцями за законом дітей від віку і працездатності:

- 1) так;
- 2) ні.

До першої черги спадкоємців за законом відносяться:

- 1) діти;
- 2) онуки;
- 3) правнуки;

- 4) бітьки спадкодавця;
- 5) рідні брати і сестри спадкодавця;
- 6) баба і дід спадкодавця (як з боку батька так і з боку матері);
- 7) подружжя, який пережив іншого;
- 8) прабаба і прадід;
- 9) рідні дядька і тітка спадкодавця;
- 10) двоюрідні брати і сестри спадкодавця;
- 11) утриманці.

До другої черги спадкоєсців за законом відносяться:

- 1) діти;
- 2) онуки;
- 3) правнуки;
- 4) бітьки спадкодавця;
- 5) рідні брати і сестри спадкодавця;
- 6) баба і дід спадкодавця (як з боку батька так і з боку матері);
- 7) подружжя, який пережив іншого;
- 8) прабаба і прадід;
- 9) рідні дядька і тітка спадкодавця;
- 10) двоюрідні брати і сестри спадкодавця;
- 11) утриманці.

До третьої черги спадкоєсців за законом відносяться:

- 1) діти;
- 2) онуки;
- 3) правнуки;
- 4) бітьки спадкодавця;
- 5) рідні брати і сестри спадкодавця;
- 6) баба і дід спадкодавця (як з боку батька так і з боку матері);
- 7) подружжя, який пережив іншого;
- 8) прабаба і прадід;
- 9) рідні дядька і тітка спадкодавця;
- 10) двоюрідні брати і сестри спадкодавця;
- 11) утриманці.

До четвертої черги спадкоєсців за законом відносяться:

- 1) діти;
- 2) онуки;
- 3) правнуки;
- 4) бітьки спадкодавця;
- 5) рідні брати і сестри спадкодавця;
- 6) баба і дід спадкодавця (як з боку батька так і з боку матері);
- 7) подружжя, який пережив іншого;
- 8) прабаба і прадід;
- 9) рідні дядька і тітка спадкодавця;
- 10) двоюрідні брати і сестри спадкодавця;
- 11) утриманці.

До п'ятої черги спадкоєсців за законом відносяться:

- 1) діти;
- 2) онуки;
- 3) правнуки;
- 4) бітьки спадкодавця;
- 5) рідні брати і сестри спадкодавця;

- 6) баба і дід спадкодавця (як з боку батька так і з боку матері);
- 7) подружжя, який пережив іншого;
- 8) прабаба і прадід;
- 9) рідні дядька і тітка спадкодавця;
- 10) двоюрідні брати і сестри спадкодавця;
- 11) утриманці.

Чи може бути в договірному порядку між спадкоємцями змінена черговість одержання спадщини?

- 1) так;
- 2) ні.

Хто з вищезазначених осіб спадкують за правом представлення:

- 1) діти;
- 2) онуки;
- 3) правнуки;
- 4) бітьки спадкодавця;
- 5) рідні брати і сестри спадкодавця;
- 6) баба і дід спадкодавця (як з боку батька так і з боку матері);
- 7) подружжя, який пережив іншого;
- 8) прабаба і прадід;
- 9) рідні дядька і тітка спадкодавця;
- 10) двоюрідні брати і сестри спадкодавця;
- 11) утриманці.

Спадкування за правом представлення можливе:

- 1) лише у разі спадкування за законом;
- 2) у разі страдкування як за законом, так і за заповітом;
- 3) спадкоємцями можуть бути лише чітко визначені в ст. 1266 особи (онуки, правнуки, прабаба, прадід, племінники, двоюрідні брати і сестри спадкодавця);
- 4) успадковують будь-які спадкоємці особи, яка не встигла прийняти спадщину;
- 5) має місце у тому випадку, якщо спадкоємець, який мав би право на спадкування, помер до смерті спадкодавця, тобто до відкриття спадщини;
- 6) якщо спадкоємець помер після відкриття спадщини, не встигнувши її прийняти.

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

1. Загальні положення про купівлю-продаж: поняття договору купівлі-продажу, його загальна характеристика, Права, обов'язки та відповідальність сторін за договором купівлі-продажу.
2. Поняття договору позички, його загальна характеристика договору позички. Предмет договору позички. Права, обов'язки та відповідальність сторін договору позички.
3. Поняття та загальна характеристика договору підряду. Сторони договору підряду (підрядник та замовник): поняття, права та обов'язки.
4. 16 серпня Ігнатенко купив в магазині костюм і черевики, попередньо їх оглянувши і примірявши. Прийшовши додому, Ігнатенко знову став приміряти костюм, але фасон і колір костюму йому вже не сподобались. Порадившись з дружиною, Ігнатенко вирішив найближчими днями (десь 21 серпня) обміняти костюм на інший.
5. 29 серпня, повертаючись з роботи, Ігнатенко спіткнувся на сходах, а потім побачив, що на одному з нових куплених ним черевиків на носку відірвалася підошва.
6. 21 серпня Ігнатенко прийшов до адміністрації магазину і став вимагати обміняти костюм, а за черевики повернути гроші. Адміністрація магазину відмовилась обміняти костюм, посилаючись на те, що костюм доброякісний, відповідає розміру і ніяких поважних причин для обміну немає.

Стосовно черевиків, адміністрація погодилася прийняти їх, але лише в обмін на іншу пару.

Чи має право Ігнатенко обміняти доброякісний костюм, фасон і колір якого йому не сподобалися? Які права покупця у випадку виявлення в речах дефектів виробничого характеру?

Варіант 2

1. Загальна характеристика договору дарування. Права, обов'язки та відповідальність сторін за договором дарування.
2. Поняття договору найму житла. Загальна характеристика цього договору. Права і обов'язки сторін за договором найму житла
3. Загальні положення про договір побутового підряду. Права, обов'язки та відповідальність сторін за договором побутового підряду.
4. Вирішивши придбати влітку новий плазмовий телевізор Білейчук пообіцяв подарувати старий своєму товаришу Остапенко. Свої наміри друзі підтвердити письмовим договором. Пізніше Білейчук вирішив відмовитися від купівлі телевізора, а витратити кошти на відпустку.

Остапенко в вересні звернувся до товариша з вимогою про передачу йому старого телевізора. Білейчук відмовився, посилаючись на те, що новий він не придбав, а договір юридичної сили не має, оскільки закріплював лише наміри подарувати річ.

Чи має право дарувальник відмовитися від договору дарування? Які правові наслідки такої відмови? В якій формі має укладатися договір дарування? Чи дійсно договір дарування між Остапенко і Білейчуком був договором про наміри?

Варіант 3

1. Поняття та загальна характеристика договору ренти. Сторони у договорі ренти, їх основні права та обов'язки.
2. Поняття договору лізингу. Загальна характеристика договору лізингу. Права і обов'язки сторін за договором лізингу.
3. Поняття та загальна характеристика договору будівельного підряду. Права і обов'язки сторін за договором будівельного підряду.
4. Бобренко уклада договір довічного утримання (догляду) з Волковим, предметом якого була двокімнатна квартира в центрі міста. Договір був належним чином оформлений. Через 2 місяці Волков вирішив продати квартиру Бобренко. Для цього він орендував однокімнатну квартиру в передмісті для проживання в ній Бобренко. Бобренко на це погодилася, оскільки давно мріяла жити за містом.

Через 6 місяців потому Бобренко звернулася до суду з вимогою визнати договір довічного утримання між нею і Волковим недійсним, оскільки протягом останніх 6 місяців Волков жодного разу не заходив до неї, не надавав жодного виду забезпечення. Разом з тим в позовній заяві було зазначена вимога Бобренко про повернення їй двокімнатної квартири.

Чи підлягають вимоги Бобренко задоволенню?

Варіант 4

1. Поняття договору довічного утримання (догляду) та загальна характеристика цього договору. Сторони у договорі довічного утримання (догляду). Права, обов'язки та відповідальність сторін.
2. Поняття договору найму транспортного засобу. Загальна характеристика договору найму транспортного засобу. Права і обов'язки сторін за договором найму транспортного засобу.
3. Зберігання: поняття, значення, сфера застосування. Договір складського зберігання. Спеціальні види зберігання:
4. Опришко вирішили орендувати однокімнатну квартиру. Знайшовши бажане приміщення і уклавши відповідний договір з власницею квартири Боровик, Опришко вирішила зробити в квартирі ремонт, оскільки приміщення знаходилося в жахливому стані.

Зателефонувався хазяйці, яка дала згоду на ремонт, Опришко змінила вінка і дрері, переклеїла шпалери і замінила меблі.

З а 3 місяці (відразу після закінчення Опришко ремонту) Боровик звернулася до Опришко з вимогою звільнити квартиру, оскільки вона вже не має наміру її здавати в оренду. Опришко вимагала відшкодувати витрачені нею на ремонт кошти. Боровик відмовилася виконати цю вимогу і відповіла, що за договором проведення капітального ремонту покладається в обов'язок наймодавця, а те що вона дала згоду (усну, по телефону) на проведення ремонту в її квартирі ніхто не чув і підтвердити не зможе.

Опришко звернулася до суду з вимогою до Боровик відшкодувати їй кошти, затрачені нею на проведення ремонтних робіт, повернути кошти сплачені нею за 5 місяці в якості орендної плати і відшкодувати моральну шкоду.

Яке рішення має прийняти суд?

Варіант 5

1. Загальна характеристика договору роздрібної купівлі-продажу: поняття, предмет договору, права та обов'язки сторін.
2. Загальні положення про найм (оренду). Поняття та загальна характеристика договору найму (оренди). Права і обов'язки сторін за договором найму (оренди).
3. Перевезення: поняття, значення, сфера застосування. Види перевезень. Договір перевезення вантажу: поняття та загальна характеристика. Договір перевезення пасажирів та багажу.
4. Петров орендував в Осині двокімнатну квартиру. Після проведення косметичного ремонту, згоду на проведення якого була надана власницею квартири, Петров перевіз до Києва свою сім'ю – дружину і малолітню доньку.

Дізнавшись про факт переїзду сім'ї Петрових до Києва Осина звернулася з вимогою до Петрова звільнити помешкання, оскільки вона не була попереджена, що в квартирі буде проживати не одна особа, а ціла сім'я, до того ж з малолітньою дитиною і собакою.

Петров звільнити квартиру відмовився посилаючись на те, що договір оренди укладено на 5 років, а собака відноситься до собак маленьких порід і ніякої загрози і шкоди не спричинить.

Вирішіть спір. Відповідь обґрунтуйте.

Варіант 6

1. Доручення: поняття та загальна характеристика договору доручення. Права, обов'язки та відповідальність сторін за договором доручення.
2. Відшкодування юридичною або фізичною особою шкоди, завданої їхнім працівником чи іншою особою.
3. Поняття спадкування. Склад спадщини та її особливості. Час і місце відкриття спадщини.
4. Петров І.О. вирішив укласти заповіт на користь своєї другої дружини Опенько О.О. Дізнавшись від чоловіка про зміст заповіту Опенько засмутилася тому факту, що заміський будинок і автомобіль мають перейти до сина Петрова від першого шлюбу в порядку заповідального легату.

Після смерті свого чоловіка Опенько О.О. звернулася до юридичної консультації з проханням допомогти їй визнати частину заповіту стосовно заповідального відказу недійсною, оскільки син Петрова Антон вже повнолітній, має пристойну роботу, свою квартиру і власний автомобіль.

Яку відповідь має надати Опенько юридична консультація?

Варіант 7

1. Договір комісії: поняття та загальна характеристика договору. Права, обов'язки та відповідальність сторін за договором комісії.
2. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу дізнання, попереднього (досудового) слідства, прокуратури або суду.
3. Поняття заповіту та його загальна характеристика.

4. Громадянин Петренко М.І. і його молода дружина Петренко О.В. вирішили скласти спільний заповіт подружжя на користь сина Петренко М.І. від першого шлюбу.

Після смерті свого чоловіка Петренко О.В. звернулася до нотаріальної контори з заявою про зміну умов заповіту. Однак нотаріус відмовив їй у внесенні змін до спільного заповіту і наклав заборону відчуження майна, яке офоплено заповітом подружжя.

Петренко О.В. Хвернулася до юридичної консультації з проханням роз'яснити їй ситуацію, що склалася. Свою позицію Петренко О.В. момитувала тим, що вона, непрацюючи, була змушена своїм чоловіком внаслідок психологічного тиску до укладення такого заповіту. В даний час син її померлого чоловіка вже повнолітній, має пристойну роботу, власну квартиру тому матеріально він забезпечений. В той час, коли вона сама не працює і перебувала на повному утриманні свого чоловіка, а даний час вона має на меті реалізувати частуну спадщини.

Яке роз'яснення має надати Петренко О.В. юридична консультація?

Варіант 8

1. Страхування: поняття страхування та основні положення. Права та обов'язки сторін за договором страхування
2. Деліктні Зобов'язання з дефектом суб'єктого складу: відшкодування шкоди, завданої малолітньою особою; відшкодування шкоди, завданої неповнолітньою особою; відшкодування шкоди, завданої недієздатною особою; відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена; відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, яке не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними.
3. Черговість спадкування за законом: кількість черг спадкоємців та їх суб'єктний склад. Зміна черговості закликання до спадкування.
4. Після смерті громадянина Бородіна П.І., який уклав заповіт стосовно всього свого майна на користь сусіда, залишилися:
 1. дружина Бородіна О.М. 55 років;
 2. мати померлого 80 років;
 3. син Павло 20 років;
 4. донька Олена 18 років;
 5. донька Катерина 15 років;
 6. рідний брат Бородіна 60 років.

Визначне коло осіб, які мають право на обов'язкову частку в спадщині і розрахунте її розмір для кожного із необхідних спадкоємців. Для спрощення розрахування будено вважати, що вся спадкова маса Бородіна П.І. складає 10000 грн.

Варіант 9

1. Позика: поняття та характеристика договору. Права та обов'язки сторін за договором позики. Відповідальність сторін за договором позики.
2. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої внаслідок взаємодії кількох джерел підвищеної небезпеки.
3. Виконання заповіту.
4. В наслідок нещасного випадку загинув працівник автомобільного заводу Карась. Позов про відшкодування шкоди, заподіяної смертю годувальника, пред'явили:
 - 1) Дружина Карася, Карась В.І., на утримання двох дітей Карася – доньки 6 років і сина 10 років і на своє утримання, оскільки вона не працює і доглядає дітей, а також витрати на поховання чоловіка.
 - 2) Мати Карася, карась О.Н., яка вказала, що хоча вона і не знаходилася на утриманні сина, оскільки на момент його загибелі була прцездатною і проживала разом з чоловіком у селі, але тепер (через два місяці після загибелі сина) досягла пенсійного віку і тому має право на відшкодування шкоди, заподіяної смертю годувальника.
 - 3) Перша дружина Карася, Литвак О.М. в інтересах неповнолітнього сина загиблого, якому останній виплачував аліменти в сумі 600 грн. на місяць.

Адміністрація заводу просила у позові відмовити, оскільки згідно з висновком технічної інспекції ніяких порушень правил з техніки безпеки з боку адміністрації допущено не було, отже її вини нема. Карась же загинув від наїзду автомашини, до якої необережно наблизився під час розвантаження автомашин.

Чи обґрунтоване заперечення адміністрації заводу проти заявлених вимог? Хто і в якому розмірі має право на відшкодування заподіяної шкоди (заробіток загиблого складав 1800 грн. на місяць)?

Варіант 10

1. Кредитний договір: поняття та характеристика договору. Права, обов'язки та відповідальність сторін за кредитним договором.
2. Загальна характеристика положень про відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.
3. Порядок реалізації спадкових прав.
4. Бут, який управляв приватною автомашинною перевищив швидкість, внаслідок чого не справився з управлінням і наїхав на машину Зуєва, що стояла на узбіччі дороги. Він удару машина Зуєва зрушила з місця і вдарила машину, яка належала Костюку. Відновлений ремонт машини Зуєва склав 8 тис. грн., а машини Костюка – 3 тис. грн. Отримала пошкодження і машина Бута на загальну суму 5 тис.

Костюк пред'явив позов до Зуєва і Бута, з проханням до суду стягнути з них солідарну суму заподіяної йому шкоди.

Зуєв пред'явив позов до Бута про відшкодування йому вартості відновленого ремонту, а в частині позову Костюка просив звільнити його від відповідальності, оскільки пошкодження його автомашини відбулося з вини Бута.

Бут, заперечуючи проти пред'явлених до нього позовів, вказував, що по-перше шкода автомашини Костюка заподіяна не його машиною, а машиною Зуєва, який повинен відшкодувати Костюку, і, по-друге, Зуєв сам винен в пошкодженні його автомашини, оскільки поставив її в місці, де заборонена стоянка автомашин. Тому у пред'явлених до нього позовах Зуєва і Костюка Бут просив відмовити.

Вирішіть справу.

12. Питання для підготовки до підсумкового контролю (екзамен)

1. Поняття і система зобов'язального права.
2. Поняття і елементи зобов'язання.
3. Підстави виникнення зобов'язань.
4. Суб'єкти зобов'язань. Сторони у зобов'язанні.
5. Заміна кредитора та боржника у зобов'язанні.
6. Зобов'язання із множинністю осіб.
7. Часткові, субсидіарні і солідарні зобов'язання.
8. Регресні зобов'язання. Сторони в регресних зобов'язаннях.
9. Відступлення права вимоги і переведення боргу.
10. Припинення зобов'язань.
11. Виконання зобов'язання.
12. Строк (термін) і місце виконання зобов'язання.
13. Поняття, значення і види цивільно-правових договорів.
14. Система цивільно-правових договорів.
15. Зміст цивільно-правового договору. Умови цивільно-правового договору.
16. Публічний договір.
17. Попередній договір. Договір на користь третьої особи.
18. Ризик випадкового знищення або випадкового пошкодження товару.
19. Порядок укладання та форма цивільно-правового договору.
20. Зміна або розірвання цивільно-правового договору.
21. Поняття, значення та сторони договору купівлі-продажу.

22. Предмет і форма договору купівлі-продажу. Зміст договору купівлі-продажу та правові наслідки його порушення.
23. Правові наслідки продажу товару з недодержанням його кількості та асортименту.
24. Якість та придатність товару.
25. Комплектність товару.
26. Перевірка додержання продавцем умов договору купівлі-продажу.
27. Ціна та оплата товару.
28. Продаж товару в кредит та з розстроченням платежу.
29. Роздрібна купівля-продаж.
30. Договір з умовою про доставку товару покупцеві.
31. Договір найму-продажу.
32. Особливості окремих видів договорів купівлі-продажу.
33. Купівля-продаж на аукціонах.
34. Купівля-продаж майна державних підприємств у порядку приватизації.
35. Права та обов'язки сторін в договорі купівлі-продажу.
36. Договір поставки: поняття, зміст і порядок укладення. Виконання договору поставки.
37. Контрактація сільськогосподарської продукції.
38. Договір постачання енергетичними та іншими ресурсами через приєднану мережу.
39. Дарування. Пожертва.
40. Міна.
41. Рента.
42. Довічне утримання (догляд).
43. Найм (оренда): загальні положення.
44. Найм будівлі або іншої капітальної споруди.
45. Найм (оренда) земельної ділянки.
46. Найм (оренда) транспортного засобу.
47. Найм (оренда) житла
48. Прокат.
49. Лізинг.
50. Позичка.
51. Підряд: загальні положення.
52. Побутовий підряд.
53. Будівельний підряд.
54. Договір на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських технологічних робіт.
55. Договір про надання послуг: загальні положення.
56. Договір доручення.
57. Договір комісії.
58. Договір перевезення: поняття, зміст, умови укладення.
59. Договір перевезення вантажу.
60. Договір перевезення пасажирів та вантажу.
61. Транспортне експедирування.
62. Зберігання: загальні положення.
63. Зберігання в товарному складі.
64. Договір управління майном.

13. Методи навчання

Методи навчання (гр. *methodos* – шлях пізнання, спосіб знаходження істини) – це впорядковані способи взаємопов'язаної, цілеспрямованої діяльності викладача й здобувачі вищої освіти, спрямовані на ефективне розв'язання навчально-виховних завдань. Вони реалізуються через систему способів і прийомів та засобів навчальної діяльності.

Прийоми навчання – це складова методу, конкретні дії викладача і здобувачі вищої освіти, спрямовані на реалізацію вимог тих чи інших методів.

Засоби навчання – це різноманітні навчальні обладнання, що використовуються в

системі пізнавальної діяльності (книги, письмове приладдя, лабораторні обладнання, технічні засоби тощо).

При викладенні курсу «Цивільне право. Особлива частина» використовуються наступні методи навчання:

1) методи навчання за джерелами передачі і сприйняття інформації. За цією класифікацією виділяються методи: словесні, наочні, практичні, роботи з джерелами (книгою), відео метод.

Словесні методи: розповідь, бесіда, лекція.

Розповідь – це монологічний виклад навчального матеріалу. При викладенні цього курсу цей метод використовується рідко. Як правило, вона містить міркування викладача, аналіз фактів, подій, прикладів, тобто поєднується з поясненням матеріалу, який вивчається (для створення в уяві певного образу).

Пояснення – вербальний метод навчання, за допомогою якого викладач розкриває сутність певного правового явища. Він ґрунтується не стільки на уяві, скільки на логічному мисленні з використанням попереднього досвіду здобувачі вищої освіти (досвід здобувачі вищої освіти з певної галузі знань).

Лекція – це метод, за допомогою якого викладач у словесній формі розкриває сутність наукових понять, явищ, процесів, логічно пов'язаних, об'єднаних загальною темою.

Наочні методи: демонстрація, ілюстрація – це метод навчання, який передбачає показ предметів і процесів у натурі, динаміці.

Ілюстрація – метод навчання, за якого предмети і процеси розкриваються через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки, статистика тощо).

Практичні методи : вправи, практичне заняття, рольова гра.

Вправи. Суть методу полягає в тому, що здобувачі вищої освіти виконують багаторазові дії, тобто тренуються у застосуванні засвоєного матеріалу на практиці.

Практична робота спрямована на використання набутих знань у вирішенні практичних завдань із збірників завдань.

Робота з книгою є одним з найважливіших методів навчання. Головна перевага методу полягає в тому, що здобувачі вищої освіти має можливість багаторазово обробити навчальну інформацію в доступному для нього темпі та в зручний час (підручник, навчальний посібник, монографія, стаття тощо).

Структурний метод навчання за характером логіки пізнання: аналітичний метод, індуктивний метод, дедуктивний метод, продуктивний метод.

Аналітичний метод передбачає мисленевий або практичний розпад цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак.

Індуктивний метод – це шлях вивчення явищ від одиничного до цілого.

Дедуктивний метод базується на вивченні навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного.

Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності: репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький.

Репродуктивний метод. Він має такі ознаки: 1) знання здобувачі вищої освіти пропонуються в готовому вигляді; 2) викладач не тільки повідомляє знання, а й пояснює їх; 3) здобувачі вищої освіти свідомо засвоюють знання, розуміють їх і запам'ятовують; 4) міцність засвоєння забезпечується багаторазовим їх повторенням (знань);

Метод проблемного викладу знань є перехідним від виконавчої до творчої діяльності (викладач створює проблемну ситуаційно і пропонує здобувачі вищої освіти її розв'язати).

Частково-пошуковий метод передбачає пошук здобувачі вищої освіти шляхів, прийомів і засобів розв'язання пізнавального завдання.

Дослідницький метод передбачає самостійне розв'язання здобувачі вищої освіти пізнавального завдання (без повідомлення знань).

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Цивільне право. Особлива частина» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді: *усного та письмового опитування, фронтального опитування, доповідей, тестування, вирішення ситуаційних завдань, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних завдань тощо.*

- для модульного контролю у вигляді: *письмової відповіді (теоретичні питання, тестування, вирішення ситуаційних завдань тощо).*

- для підсумкового контролю у вигляді *екзамену у формі письмової відповіді (теоретичні питання, вирішення ситуаційних завдань тощо).*

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку.

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Цивільне право. Особлива частина» є підсумковий контроль – екзамен.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Для оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються контрольні заходи у формі поточного, модульного та підсумкового контролю знань у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Поточний контроль

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни. Оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти для дисципліни «Цивільне право. Особлива частина» відбувається за такими рекомендованими балами:

Види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти	Кількість балів
Аудиторна робота	
Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач тощо	1-5
Тестування	1-5
Ділова гра, практичний кейс тощо	1-10
Інші види аудиторної роботи*	
Самостійна робота	
Реферат, есе тощо	1-10
Інші види навчальної діяльності здобувачів вищої освіти (участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо); написання наукової статті, участь у конкурсах студентських робіт тощо)	1-10
Інші види самостійної роботи*	
Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-50

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Модульний контроль

Навчальна дисципліна «міжнародне право» передбачає виконання двох модульних контрольних робіт. Модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Цивільне право. Особлива частина» оцінюється в **10 балів**. Максимальна сумарна кількість балів за модульний контроль складає **20 балів**.

Здобувач вищої освіти допускається до підсумкового контролю у разі набрання ним за результатами поточного та модульного контролю не менше **20 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння (змістового модуля) навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумковий контроль

Максимальна кількість балів за диференційований залік з навчальної дисципліни «Цивільне право. Особлива частина» складає **40 балів**.

Для визначення ступеня засвоєння навчальної дисципліни та контрольного оцінювання знань здобувачів вищої освіти за підсумковим контролем застосовуються критерії у відповідності до «Положення про оцінювання знань здобувачів вищої освіти».

Підсумкова оцінка переводиться у національну систему оцінювання і шкалу ECTS згідно таблиці:

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА А ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для екзамену курсової роботи (проекту), практики	для заліку (диференційованого заліку)
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60									Самостійна робота	Підсумковий контроль	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	10	40	100
3	4	4	4	3	3	3	3	3			
Модульний контроль 1 - 10				Модульний контроль 2 - 10							

Для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота - 60		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Цивільне право. Особлива частина» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- силабус;
- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи студентів;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

19. Рекомендована література

Основна література до навчального курсу «Цивільне право. Особлива частина»

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.
2. Водний кодекс України // Відомості Верховної Ради. – 1995. – № 24. – Ст. 189.
3. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради. – 2003. – № 18, – № 19-20, – № 21–22. – Ст. 144.
4. Декрет Кабінету Міністрів України «Про систему валютного регулювання і валютного контролю» // Відомості Верховної Ради. – 1993. – № 17. – Ст. 184.
5. Житловий кодекс Української РСР // Відомості Верховної Ради. – 1983. Додаток до № 28. – Ст. 573.
6. Закон України «Про державну службу» // ВВР України. – 1993. – № 52. – Ст. 490.
7. Закон України «Про автомобільний транспорт» // Відомості Верховної Ради. – 2001. – № 22. – Ст. 105. В редакції закону від 23.02.2006р. // ВВР. – 2006. – № 32. – Ст. 273.
8. Закон України «Про банки і банківську діяльність» // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5-6. – Ст. 30.
9. Закон України «Про виконавче провадження» // ВВР України. – № 24. – 1999. – Ст. 207.
10. Закон України «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку» // Відомості Верховної Ради. – 1995. – № 12. – Ст. 81.
11. Закон України «Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань» // ВВР України. – № 5. – 1997. – Ст. 28.
12. Закон України «Про відповідальність підприємств, їх об'єднань, установ та організацій за правопорушення у сфері містобудування» // Відомості Верховної Ради. – 1994. – № 46. – Ст. 411.
13. Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про захист прав споживачів» // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 7. – Ст. 84
14. Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України "Про оренду майна державних підприємств та організацій" // Відомості Верховної Ради. – 1995. – № 15. – Ст. 99.
15. Закон України «Про державне замовлення для задоволення пріоритетних державних потреб // Відомості Верховної Ради. – 1996 – № 3. – Ст. 9.

16. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 51. – Ст. 292.
17. Закон України «Про державну податкову службу в Україні» // ВВР України. – №6. – 1991. – Ст. 37.
18. Закон України «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обмежень» // ВВР України. – №51. – 2004. – Ст. 553.
19. Закон України «Про забезпечення вимог кредиторів та реєстрацію обтяжень» // ВВР України. – №11. – 2004. – Ст. 140.
20. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» // Відомості Верховної Ради. – 2003. – №№49-51. – Ст.376.
21. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» // Відомості Верховної Ради. – 2001. – №14. – Ст. 71.
22. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття» // Відомості Верховної Ради. – 2000. – № 22. – Ст. 171.
23. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» // Відомості Верховної Ради. –1999. – № 46-47. – Ст. 403.
24. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими народженням та похованням» // Відомості Верховної Ради. –2001. – №14. – Ст. 71.
25. Закон України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності» // Відомості Верховної Ради. –1999. – № 46–47. – Ст. 403.
26. Закон України «Про залізничний транспорт» // Відомості Верховної Ради. –1996. – №40. – Ст. 183.
27. Закон України «Про заставу» // ВВР України. –1992. – №47. – С. 642
28. Закон України «Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг // Відомості Верховної Ради. –1995. – №28. – Ст. 205.
29. Закон України «Про збір на обов'язкове державне пенсійне страхування» // Відомості Верховної Ради. –1997. – №37. – Ст. 237.
30. Закон України «Про здійснення контролю за сплатою збору на обов'язкове державне пенсійне страхування та збору на обов'язкове соціальне страхування» // Відомості Верховної Ради. – 1999. – №31. – Ст. 249.
31. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» // Відомості Верховної Ради. – 1991. – № 29. – Ст. 377.
32. Закон України «Про іпотеку» // ВВР України. – 2003. – №38. – Ст. 313
33. Закон України «Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати» // ВВР України. – №1. – 2004. – Ст. 1.
34. Закон України «Про Конституційний Суд України» // Відомості Верховної Ради. – 1996. – №49. – Ст. 272.
35. Закон України «Про кредитні спілки» // ВВР України. – №15. – 2001. – Ст. 101.
36. Закон України «Про ліцензування певних видів господарської діяльності» // Відомості Верховної Ради. – 2000. – № 36. – Ст. 299.
37. Закон України «Про майнову відповідальність за порушення умов договору підяду (контракту) про виконання робіт на будівництві об'єктів» // Відомості Верховної Ради. 2000. – №27. – Ст. 212.
38. Закон України «Про міський електричний транспорт» // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 51. – Ст. 548.
39. Закон України «Про Національний банк України» // ВВР України. – №29. –1999. – Ст. 238.
40. Закон України «Про нотаріат» // Відомості Верховної Ради. –1993. – №39. – Ст.383.

41. Закон України «Про обіг векселів в Україні» // Відомості Верховної Ради. – 2001. – №24. – Ст.128.
42. Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно–правової відповідальності власників наземних транспортних засобів» // Відомості Верховної Ради. – 2005. – № 1. –Ст. 1.
43. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» // ВВР України. – №4. – 1995. – Ст. 28.
44. Закон України «Про організацію формування та обігу кредитних історій» // ВВР України. – №32. – 2005. – Ст. 421.
45. Закон України «Про оренду землі» // Відомості Верховної Ради. –1998. –№ 46-47. – Ст.280. В редакції закону від 02.10.2003р. // Відомості Верховної Ради. – 2004. – № 10. –Ст.102.
46. Закон України «Про основи містобудування» // Відомості Верховної Ради. –1992. – № 52. – Ст. 683.
47. Закон України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» // Відомості Верховної Ради. –1996. –№ 20. – Ст. 82.
48. Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів» // Відомості Верховної Ради. –2000. – № 28. – Ст. 222.
49. Закон України «Про порядок відшкодування шкоди, завданої громадянину не законними діями органів дізнання, попереднього слідства, прокуратури і суду» // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 1. – Ст. 1.
50. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 40. – Ст. 364.
51. Закон України «Про приватизаційні папери» // Відомості Верховної Ради. –1992. – № 24. – Ст. 352.
52. Закон України «Про приватизацію державного житлового фонду» // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 36. – Ст. 524.
53. Закон України «Про приватизацію державного майна» // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 24. – Ст. 348.
54. Закон України «Про приватизацію державного майна» // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 24. – Ст. 348.
55. Закон України «Про приватизацію невеликих державних підприємств (малу приватизацію)» // Відомості Верховної Ради. – 1992. – № 24. – Ст. 350.
56. Закон України «Про приєднання України до Женевської конвенції 1930 року про гербовий збір стосовно переказних векселів і простих векселів» // Відомості Верховної Ради. – 1999. – №34. – Ст. 292.
57. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про договір міжнародного автомобільного перевезення пасажирів і багажу (КАПП)» // Відомості Верховної Ради. –2005. – № 5. – Ст. 113.
58. Закон України «Про приєднання України до Конвенції про міжнародні залізничні перевезення (КОТІФ)» // Відомості Верховної Ради. – 2003. – №39. – Ст.342.
59. Закон України «Про приєднання України до Конвенції УНІДРУА про міжнародний фінансовий лізинг» // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 16. – Ст. 138.
60. Закон України «Про прокуратуру» // Відомості Верховної Ради. –1991. – №53. – Ст. 793.
61. Закон України «Про ратифікацію Конвенції про міжнародні автомобільні перевезення пасажирів і багажу» // Відомості Верховної Ради. –1999. – №19. – Ст. 179.
62. Закон України «Про розмір внесків на деякі види загальнообов'язкового державного соціального страхування» // Відомості Верховної Ради. – 2001. – №11. –Ст. 47.
63. Закон України «Про систему оподаткування» // ВВР України. – №39. –1991. – Ст. 510.
64. Закон України «Про страхування» // Відомості Верховної Ради. –1996. – № 18. – Ст.
65. Закон України «Про судоустрій» // Відомості Верховної Ради. – 2002. – №27. – Ст. 180.

66. Закон України «Про товарну біржу» // Відомості Верховної Ради. –1992. –№ 10. – Ст. 139.
67. Закон України «Про транспорт» // Відомості Верховної Ради. –1994. – №51. – Ст.446.
68. Закон України «Про транспортно-експедиторську діяльність» // Відомості Верховної Ради. –2004. – №52. – Ст. 562.
69. Закон України «Про трубопровідний транспорт» // Відомості Верховної Ради. –1996. – №29. – Ст. 139.
70. Закон України «Про фінансовий лізинг» // Відомості Верховної Ради. –1998. – №16. – Ст. 68. В редакції закону «Про внесення змін до Закону України "Про лізинг"» // Відомості Верховної Ради. – 2004. – №15. – Ст. 231.
71. Закон України «Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг» // ВВР України. – 2002. – №2. – Ст. 1.
72. Закон України «Про фінансово-кредитні механізми і управління майном при будівництві житла та операціях з нерухомістю» // ВВР України. – №52. – 2003. – Ст. 377.
73. Закон України «Про цивільну відповідальність за ядерну шкоду та її фінансове забезпечення» // Відомості Верховної Ради. – 2002. – №2. – Ст. 46.
74. Закон України «Про ціни і ціноутворення» // Відомості Верховної Ради. –1990. –№ 52. –Ст. 650.
75. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 31. – Ст.268.
76. Закон України «Про цінні папери та фондовий ринок» // Відомості Верховної Ради. – 2006. – № 31. – Ст.268.
77. Земельний кодекс України // Відомості Верховної Ради. – 2002. – № 3-4. – Ст. 27.
78. Інформаційний лист Вищого Господарського Суду України № 01-8/375 від 10 березня 2005р. «Про практику Верховного Суду України у справах зі спорів, пов'язаних з виконанням зобов'язань за договорами підряду».
79. Кодекс торговельного мореплавства України // Відомості Верховної Ради. –1995. – №№ 47, 48, 49, 50, 51, 52. – Ст. 349.
80. Лист Вищого арбітражного суду від 26.10.2000 №01-3/578 «Про результати узагальнення судової практики вирішення спорів, пов'язаних з укладанням і виконанням кредитних договорів».
81. Лист Вищого арбітражного суду від 31.01.2001 №01-8/97 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з укладанням і виконанням кредитних договорів».
82. Лист Вищого Арбітражного Суду України «Про закон «Про лізинг» від 23 березня 1998р. № 01-8/104.
83. Лист Вищого господарського суду від 27.11. 2003р. №01-8/1463 «Про практику Верховного Суду України у справах зі спорів, пов'язаних з кредитними відносинами».
84. Модельний закон о лизинге. Принят на двадцать пятом пленарном заседании Межпарламентской Ассамблеи государств-участников СНГ. Постановление № 25-6 от 14 апреля 2005 года.
85. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі непродовольчими товарами» від 11.03. 2004р. №98.
86. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження правил роздрібної торгівлі продовольчими товарами» від 11.07. 2003р. №185.
87. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі транспортними засобами і номерними агрегатами» від 31.07. 2002р. №228.

88. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі тютюновими виробами» від 24.07. 2002р. №218.
89. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі картоплею та плодоовочевою продукцією» від 08.07.1997р. №344.
90. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Інструкції про порядок позначення роздрібних цін на товари народного споживання в підприємствах роздрібної торгівлі та громадського харчування» від 004.01.1997р. №02.
91. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Інструкції про Книгу відгуків і пропозицій на підприємствах роздрібної торгівлі та громадського харчування» від 24.06.1996р. №349.
92. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі алкогольними напоями» від 27.05.1996р. №293. Наказ втратив чинність, крім пункту 4, на підставі Наказу МЗЕЗ № 502 від 02.08.1996р.
93. Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України «Про затвердження Положення про форму зовнішньоекономічних договорів (контрактів)» від 06.09.2001р №201.
94. Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків і торгівлі України від 8.07.1997р. №343 «Про затвердження Інструкції про порядок оформлення суб'єктами господарювання операцій при здійсненні комісійної торгівлі непродовольчими товарами».
95. Наказ Міністерства зовнішніх економічних зв'язків України від 13.03.1995р. №37 «Про затвердження Правил комісійної торгівлі непродовольчими товарами».
96. Наказ Міністерства юстиції України «Про затвердження форм книги для реєстрації заповітів, прирівнюваних до нотаріально посвідчених, посвідчувальних написів на заповітах і дорученнях, прирівнюваних до нотаріально посвідчених, та зразків цих документів» від 0707. 1994р. №19/5.
97. Наказ Міністерства юстиції України «Про Спадковий реєстр» від 17.10.2000р. №51/5.
98. Наказ Міністерства фінансів України від 27.19.2004р. №678 «Про затвердження Правил комісійної торгівлі ювелірними виробами з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння, дорогоцінного каміння органічного утворення та напівдорогоцінного каміння».
99. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Про затвердження Порядку надання у тимчасове користування громадянам предметів культурно-побутового призначення та господарського вжитку» від 16. 12. 1999р. № 46.
100. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Інструкція щодо надання фотопослуг» від 27 серпня 2000р. №20.
101. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Інструкція щодо надання перукарських, манікюрних та педикюрних послуг» від 27 серпня 2000р. №20.
102. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Інструкція щодо надання послуг з ремонту та виготовлення меблів» від 27 серпня 2000р. №20.
103. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Інструкція щодо надання послуг з ремонту побутової радіоелектронної апаратури» від 27 серпня 2000р. №20.
104. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Інструкція щодо надання послуг з прання білизни» від 27 серпня 2000р. №20.

105. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Інструкція щодо надання послуг лазень і душів» від 27 серпня 2000р. №20.
106. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Інструкція щодо надання послуг з ремонту, пошиття та в'язання трикотажних виробів» від 27 серпня 2000р. №20.
107. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Інструкція щодо надання послуг з ремонту і пошиття взуття» від 27 серпня 2000р. №20.
108. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Інструкція щодо надання послуг з ремонту та виготовлення ювелірних виробів та інших виробів з дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння» від 27 серпня 2000р. №20.
109. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Інструкція щодо надання послуг з ремонту побутових машин і приладів, ремонту та виготовлення металовиробів» від 27 серпня 2000р. №20.
110. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Інструкція щодо надання послуг з ремонту і пошиття швейних і хутряних виробів, виробів із шкіри, головних уборів» від 27 серпня 2000р. №20.
111. Наказ Українського союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення «Про затвердження інструкцій щодо надання окремих видів побутових послуг» від 27 серпня 2000р. №20.
112. Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування // Відомості Верховної Ради. –1998. –№ 23. –Ст.121.
113. Повітряний кодекс України // Відомості Верховної Ради. –1993. –№ 25. –Ст.274.
114. Положення про регулювання НБУ ліквідності банків України шляхом рефінансування, депозитних та інших операцій, затв. Постановою Правління НБУ № 584 від 24 грудня 2003р.
115. Постанова Верховного Суду України від 08.04.2002р. «Про визнання неукладеними кредитних договорів».
116. Постанова Верховного Суду України від 22.10.2002р. №03/4057 (02-222) «Про стягнення відсотків за користування кредитом».
117. Постанова Верховного Суду України від 26.11.2002р. №2/692 (02/244) «Про визнання недійсним кредитного договору».
118. Постанова Верховної Ради України від 9 грудня 2003р. №1357 «Про прийняття за основу проекту Закону України про ломбарди і ломбардну діяльність».
119. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження япереліку професійних захворювань» від 8 листопада 2000р. №1662.
120. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про порядок накладення та стягнення штрафів за порушення законодавства про захист прав споживачів» від 17 серпня 2002 р. № 1177
121. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку державної реєстрації договорів оренди землі» від від 25 грудня 1998 р. № 2073.
122. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку провадження торговельної діяльності та правил торговельного обслуговування населення» від 15 червня 2006 р. № 833
123. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил торгівлі у розстрочку» від 1 липня 1998 р. № 997.
124. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження правил побутового обслуговування населення» від 16 травня 1994 р. № 313.
125. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі ювелірними та іншими виробами з дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння,

- дорогоцінного каміння органогенного утворення та напівдорогоцінного каміння» від 25 березня 1999 р. № 460.
126. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі нафтопродуктами» від 20 грудня 1997 р. № 1442.
 127. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі примірниками аудіовізуальних творів, фонограм, відеограм, комп'ютерних програм, баз даних» від 4 листопада 1997 р. № 1209.
 128. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Правил роздрібної торгівлі алкогольними напоями» від 30 липня 1996 р. № 854.
 129. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Статуту залізниць України» від 6 квітня 1998 р. № 457.
 130. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Положення про державне регулювання цін(тарифів) на продукцію виробничо-технічного призначення, товари народного споживання, роботи і послуги монопольних утворень» від 22 лютого 1995 р. № 135.
 131. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Положення про медико-соціальну експертизу» від 22 лютого 1992р. №83.
 132. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок організації та проведення медико-соціальної експертизи втрати працездатності» від 4 квітня 1994р. №221.
 133. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок посвідчення заповітів і доручень, прирівнюваних до нотаріально посвідчених» від 15 червня 1994 р. № 419.
 134. Постанова Кабінету Міністрів України «Про Порядок формування та розміщення державних замовлень на поставку продукції для державних потреб і контролю за їх виконанням» від 29 лютого 1996 р. № 266
 135. Постанова Кабінету Міністрів України «Про удосконалення порядку формування цін» від 18 грудня 1998 р. № 1998.
 136. Постанова Кабінету Міністрів України від 1 серпня 2005 р. № 668 «Про затвердження Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві».
 137. Постанова Кабінету Міністрів України від 12 травня 2004 р. № 609 «Про затвердження Порядку здійснення контролю за дотриманням сторонами зобов'язань за договором підряду про виконання робіт на будівництві об'єктів».
 138. Постанова Кабінету Міністрів України від 16 травня 1994 р. № 313 «Про затвердження правил побутового обслуговування населення».
 139. Постанова Кабінету Міністрів України від 18 вересня 1993 р. № 750 «Про стабілізацію діяльності підприємств та організацій побутового обслуговування населення»
 140. Постанова Кабінету Міністрів України від 22 січня 1996 р. № 115 «Про затвердження Правил зберігання транспортних засобів на автостоянках».
 141. Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2001 р. № 1764 «Про затвердження Порядку державного фінансування капітального будівництва».
 142. Постанова Кабінету Міністрів України і Національного Банку України від 26 травня 2006 р. № 753 «Про схвалення Концепції поширення безготівкових розрахунків з використанням спеціальних платіжних засобів».
 143. Постанова Кабінету Міністрів України від 14 серпня 1996 р. № 959 «Про затвердження Положення про обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті».
 144. Постанова КМУ від 07.12.2005р. №1174 «Питання уповноваженого органу з державного регулювання діяльності бюро кредитних історій»
 145. Постанова КМУ від 22.12. 1997р. №1448 «Про затвердження Положення про порядок проведення аукціонів (публічних торгів) з реалізації заставленого майна».
 146. Постанова Національного Банку України від 21.01.2004р. №22 «Про затвердження Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті».

147. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами цивільних справ за позовами про відшкодування шкоди» від 27.03.1992р. № 6
148. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про практику розгляду судами України справ про спадкування» від 24.06.1983р. №4.
149. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди» від 31.03. 1995р. № 4
150. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику в справах про відшкодування шкоди, заподіяної підприємствам, установам, організаціям їх працівниками» від 29.12.1992 №4.
151. Постанова Пленуму Верховного Суду України №4 від 6 липня 1979р. «Про застосування в судовій практиці деяких норм законодавства, яким регулюються відносини по побутовому обслуговуванню населення».
152. Постанова Правління Національного Банку України «Про затвердження Інструкції про порядок відкриття, використання і закриття рахунків у національній та іноземних валютах» від 12.11. 2003р. №492.
153. Постанова Правління Національного Банку України від 14.10.2004р. №485 «Про затвердження Положення про порядок видачі Національним банком України індивідуальних ліцензій на розміщення резидентами (юридичними та фізичними особами) валютних цінностей на рахунках за межами України».
154. Постанова Правління Національного Банку України від 15.12. 2004р. №637 «Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні».
155. Постанова Правління Національного Банку України від 18.08.2004р. №389 «Про затвердження Положення про процентну політику Національного банку України».
156. Постанова Ради Міністрів Української РСР від 7 серпня 1990 р. № 170 «Про створення Українського державного союзу об'єднань, підприємств і організацій побутового обслуговування населення».
157. Постанова Ради Міністрів Української РСР «Про Статут автомобільного транспорту» від 27 червня 1969 року № 401, ЗП УРСР, 1969 р., № 7, ст. 88.
158. Постановление Совета Министров СССР №1801 от 15.10.1955г. утверждено «Устав внутреннего водного транспорта Союза ССР».
159. Приказ Министерства Торговли СССР от 6.02.1991г. №9 «Об утверждении Типовых правил комиссионной торговли транспортными средствами, сельскохозяйственной техникой и запасными частями к ним».
160. Примірний договір фінансового лізингу. Затв. наказом Міністерства України у справах науки і технологій від 3 березня 1998р. № 59.
161. Про авторське право та суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1994. – № 13. – Ст. 64.
162. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1991. – № 49. – Ст. 682.
163. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 47. – Ст. 646.
164. Роз'яснення Вищого Арбітражного Суду України від 12.11.1993р. №01-6/1205 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з поставкою продукції і товарів неналежної якості та некомплектних»
165. Роз'яснення Вищого Арбітражного Суду України від 29.04.1994р. № 02-5/293 «Про деякі питання практики застосування майнової відповідальності за невиконання чи неналежне виконання грошових зобов'язань»
166. Роз'яснення Вищого Арбітражного Суду України від 21.07.1992р. №01-6/856 «Про деякі питання практики вирішення спорів, що виникають з перевезень вантажів автомобільним транспортом».
167. Роз'яснення АВСУ від 06.10. 1994р. №02-5/706 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з укладанням та виконанням кредитних договорів».

168. Роз'яснення Вищого Арбітражного Суду України від 30.03. 1995р. №02-5/218 «Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з відшкодуванням збитків, завданих невиконанням або неналежним виконанням зобов'язань за договором поставки».
169. Розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 26.04.2005р. №3981 «Про затвердження Положення про порядок надання фінансових послуг ломбардами».
170. Розпорядження КМУ від 10.08.2004р. №559-р «Про схвалення Концепції створення національної системи іпотечного кредитування»
171. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 11 жовтня 2002 р. № 569-р «Про затвердження Концепції розвитку сфери побутового обслуговування населення».
172. Указ Президента України «Про врегулювання діяльності нотаріату в Україні» від 23 серпня 1998 року №932/98.
173. Указ Президента України «Про додаткові заходи щодо дальшого розвитку лізингу в аграрному секторі економіки» від 23 лютого 2001 р. № 111/2001.
174. Указ Президента України «Про застосування Міжнародних правил інтерпретації комерційних термінів» від 4 жовтня 1994 року № 567/94.
175. Указ Президента України «Про заходи щодо вдосконалення кон'юнктурно-цінової політики у сфері зовнішньоекономічної діяльності» від 10 лютого 1996 року № 124/96.
176. Указ Президента України «Про індикативні ціни у сфері зовнішньоекономічної діяльності» від 10 лютого 1996 року № 124/96.
177. Указ Президента України від 24 грудня 2002 р. №1211/2002 «Про заходи щодо реалізації Стратегії реформування системи державної служби в Україні на 2003 рік».
178. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. // Голос України. – 2003. – № 45–46 – 12 березня 2003 р. – № 47–48 – 13 березня 2003 р.

Основна:

1. Soloviova A. Law: basic aspects: [textbook]. Vinnytsia, 2019. 80 p.
2. Soloviova A. Jurisprudence. Kyiv, Kyiv International University, 2019. 100 p.
1. Панченко М.І. Цивільне право України: Навч. посібник. – К.: Знання, 2005. – 583 с.
2. Панченко М.І. Цивільне право України: Навч. посібник. – К.: Знання, 2005. – 583 с.
3. Посполітак В.В., Ханік-Посполітак Р.Ю. Аналіз наявних суперечностей та неузгодженостей між Цивільним та Господарським кодексами України – К.: Видавництво «Реферат», 2005. – 264 с.
4. Притика Д.М., Карабань В.Я., Ротань В.Г. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України: У 4-х т. – К.– Севастополь: Інститут юридичних досліджень, 2000. – Т. 1. – 557 с.
5. Проблемні питання у застосуванні Цивільного і Господарського кодексів України / Під ред. А.Г. Яреми, В.Г. Ротаня. – К.: Реферат, 2005. – 336 с.
6. Спадкове право. Теорія та практика: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2002. – 496 с.
7. Спадкове право. Теорія та практика: Навчальний посібник. – К.: Атіка, 2002. – 496 с.
8. Цивільне право України. Академічний курс. Загальна частина: Підручник: У 2-х т. / За заг. ред. Я.М. Шевченко. – К.: Концерн “Видавничий дім” Ін Юре”, 2003. – Т. 1. – 520 с.
9. Цивільне право України. Академічний курс. Особлива частина: Підручник: У 2-х т. / За заг. ред. Я.М. Шевченко. – К.: Концерн “Видавничий дім” Ін Юре”, 2003. – Т. 2. – 408 с.
10. Цивільне право України: Навч. посіб. / Ю.В. Білоусов, С.В. Лозінська, С.Д. Русу та ін. – За ред. Р.О. Стефанчука. – К.: Наукова думка; Прецедент, 2004. – 448 с.
11. Цивільне право України: Підручник / Є.О. Харитонов, Н.О. Саніахметова. – К.: Істина, 2003. – 776 с.
12. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / О.В. Дзера, Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. – 2-е вид., допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – Кн. 1. – 736 с.

13. Цивільне право України: Підручник: У 2-х кн. / О.В. Дзера, Д.В. Боброва, А.С. Довгерт та ін.; За ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнецової. – 2-е вид., допов. і перероб. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – Кн. 2. – 640 с.
14. Цивільний кодекс України: Коментар. – Х.: ТОВ “Одіссей”, 2003. – 856 с.

Додаткова:

1. Баранник Н.М., Синельник А.П. Наследство. Наследники. Наследование: Учебно-практическое пособие. – Изд. 2-е, перераб. и доп. – Х.: Эспада, 2005. – 216 с.
2. Блідченко В. Окремі проблеми застосування норм іпотечного законодавства // Вісник Національного Банку України. – Січень 2005. – С. 40-44.
3. Ващенко Ю.В. Банківське право: Навч. посібник. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 344 с.
4. Вінник О.М. Господарське право: Курс лекцій. – К.: Атіка, 2004. – 624 с.
5. Грищук Н. Правове регулювання іпотечного кредитування та іпотечних ринків в Україні // Вісник Національного Банку України. – Квітень 2005. – С. 15-19.
6. Дмитренко Е.С. Фінансове право України: Практикум. – К.: Атіка, 2004. – 216 с.
7. Кибенко Е.Р. Корпоративное право Украины: Учебное пособие. – Х.: Эспада, 2001. – 288 с.
8. Ковальський В.С., Л.П.Ляшко Відшкодування матеріальної та моральної шкоди. – К.: Юрінком Інтер, 2004. – 400 с.
9. Костюченко О.А. Банківське право України: Підручник. – 4-те вид. – К. А.С.К., 2006. – 624 с.
10. Лочман Я. Процедури банкрутства банків: нинішній стан та перспективи // Право України. – 2001. – № 3. – С. 61-63.
11. Нецька Л. Про окремі недоліки Закону України "Про господарські товариства" // Право України. – 2000. – № 4. – С. 77-79.
12. Очкурєнко С.В. Правове регулювання відносин, що виникають в процесі кредитної діяльності банків // Дисс. ... канд. юрид. наук. – К.: Київський Національний університет імені Тараса Шевченка, 2000. – С. 13-14.
13. Паливода К. Проблеми іпотечного кредитування під заставу житла та програм фінансування масового будівництва житла в Україні // Вісник Національного Банку України. – Листопад 2003. – С. 44-49.
14. Ткаченко О., Заруцька О. Проблеми розвитку іпотечного кредитування в Україні // Вісник Національного Банку України. – Листопад 2004. – С. 26-28.
15. Хозяйственное право: Учебник / Под ред. В.К. Мамутова. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 912 с.
16. Цивільне та сімейне право України: Навч.-практичний посібник. – Х.: Одіссей, 2004. – 638 с.
17. Чернадчук В. Право на відшкодування моральної шкоди: деякі аспекти // Право України. – 2000. – № 3. – С. 106-109.
18. Чернявський С.С. Злочини у сфері банківського кредитування. Проблеми розслідування та попередження: Навч. посібник. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 261 с.

Міжнародно-правові документи

1. Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_048
2. Декларація про принципи міжнародного права, що стосуються дружніх відносин та співробітництва між державами відповідно до Статуту Організації Об'єднаних Націй від 24 жовтня 1970 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_569
3. Загальна декларація прав людини від 10 грудня 1948 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015
4. Заключний акт Ради з безпеки та співробітництва в Європі від 1 серпня 1975 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_055

5. Міжнародний пакт про економічні, соціальні і культурні права від 16 грудня 1966 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_042
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права від 16 грудня 1966 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043
7. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 4 листопада 1950 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
8. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду від 26 червня 1945 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_010

20. ІНФОРМАЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА НОРМАТИВНО - ПРАВОВИХ АКТІВ НА ЕЛЕКТРОННИХ НОСІЯХ ТА В ІНТЕРНЕТІ

1. Електронні бази законодавства України: Інфодиск: „Законодавство України” (нормативно-правова база українською мовою – понад 80 000 документів); ЛИГА: ЗАКОН; Нормативні акти України (НАУ); Парус-Консультант; Юрист + Закон.
2. Верховна Рада України – <http://www.rada.gov.ua>
3. Президент України – <http://www.president.gov.ua>
4. Кабінет Міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua>
5. Конституційний суд України – <http://www.ccu.gov.ua>
6. Рада Європи – <http://www.coe.int>
7. Європейський суд з прав людини – <http://www.echr.coe.int>
8. Український портал практики Європейського суду з прав людини – <http://www.eurocourt.org.ua>
9. Європейський Союз – <http://europa.eu.int/index-en.htm>
10. База законодавства ЄС - EUR-Lex – <http://europa.eu.int/eur-lex>